

*Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie*

PLAN ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY – 8524 PL

Kategoria środowiskowa B – zgodnie z OP 4.01 BŚ

Komponent 1:

Ochrona przed powodzią Dolnej i Środkowej Odry

Podkomponent 1B:

Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze

Kontrakt na roboty 1B.4/2:

Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo

WERSJA ROBOCZA

Wydanie	Data	Autor	Sprawdzający	Aprobata Klienta
I	listopad 2019r.	Alicja Wilanowska		
	listopad 2019r.	Waldemar Krzysztof		

PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY

współfinansowany przez:

Bank Światowy, Umowa Pożyczki Nr 8524 PL

Bank Rozwoju Rady Europy, Umowa Ramowa Pożyczki Nr LD 1866

Fundusz Spójności Unii Europejskiej (POIiŚ 2014-2020), pre-umowa 3.2-20 i 3.2-21

budżet państwa

PLAN ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Komponent: *1 – Ochrona przed powodzią Dolnej i Środkowej Odry*
Podkomponent: *1B – Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze*
Kontrakt: *1B.4/2 Zadanie: Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo*

Jednostka Wdrażania Projektu:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Autorzy opracowania:

Jednostka Realizacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły

w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Konsultant wsparcia technicznego RZGW w Szczecinie

dla Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry –

Joint Venture: SWECO Consulting Sp. z o. o., SWECO Nederland B.V., Sweco Engineering Sp. z o. o., Ekocentrum –

Wrocławski Ośrodek Usług Ekologicznych Sp. z o. o.

Szczecin, listopad 2019 r.

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	7
1. WSTĘP	12
1.1. PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY (POPDOW)	12
1.2. OCHRONA PRZED POWODZIĄ ŚRODKOWEJ I DOLNEJ ODRY (KOMPONENT 1 POPDOW).....	13
2. OPIS ZADANIA	14
2.1. LOKALIZACJA ZADANIA	14
2.2. CHARAKTERYSTYKA ZADANIA.....	16
3. UWARUNKOWANIA INSTYTUCJONALNE, PRAWNE I ADMINISTRACYJNE	18
3.1. INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ ZADANIA	18
3.2. OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWA KRAJOWEGO W ZAKRESIE ŚRODOWISKA	18
3.3. PROCEDURA OOŚ W POLSCE	18
3.4. WYTYCZNE BANKU ŚWIATOWEGO.....	18
3.5. AKTUALNY STAN PROCEDUR OOŚ DLA ZADANIA	19
4. OPIS ELEMENTÓW ŚRODOWISKA W OTOCZENIU ZADANIA	21
4.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ.....	21
4.2. KLIMAT	21
4.3. STAN SANITARNY POWIETRZA	22
4.4. WODY POWIERZCHNIOWE.....	22
4.5. WODY PODZIEMNE	23
4.6. KLIMAT AKUSTYCZNY	23
4.7. PRZYRODA OŻYWIONA	23
4.8. POZOSTAŁE OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ	28
4.9. ZABYTKI KULTURY	29
4.10. LUDNOŚĆ I DOBRA MATERIALNE	29
5. PODSUMOWANIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	30
5.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ.....	30
5.2. KLIMAT	30
5.3. STAN SANITARNY POWIETRZA	30
5.4. GLEBY I GRUNTY	30
5.5. WODY POWIERZCHNIOWE.....	30
5.6. WODY PODZIEMNE	31
5.7. PRZYRODA OŻYWIONA	31
5.8. KLIMAT AKUSTYCZNY	35
5.9. ZABYTKI KULTURY	35
5.10. DOBRA MATERIALNE	35

Plan Zarządzania Środowiskiem
Kontrakt na roboty 1B.4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo

5.11. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI	36
5.12. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA	36
5.13. ODDZIAŁYWANIE SKUMULOWANE.....	37
5.14. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE	38
6. OPIS DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH.....	40
6.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ.....	40
6.2. KLIMAT	40
6.3. STAN POWIETRZA	40
6.4. GLEBY I GRUNTY	40
6.5. WODY POWIERZCHNIOWE.....	41
6.6. WODY PODZIEMNE	42
6.7. KLIMAT AKUSTYCZNY	42
6.8. PRZYRODA OŻYWIONA	42
6.9. KRAJOBRAZ KULTUROWY I ZABYTKI	45
6.10. DOBRA MATERIALNE	45
6.11. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI	46
6.12. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA	47
6.13. ODPADY I ŚCIEKI	49
6.14. WYMAGANIA DOTYCZĄCE WDROŻENIA PLANÓW DZIAŁAŃ W FAZIE BUDOWY	50
6.15. SZCZEGÓLNE WYMAGANIA W ZAKRESIE POLITYK ESHS BANKU ŚWIATOWEGO (ASPEKTY ŚRODOWISKOWE, SPOŁECZNE, BHP).....	52
7. OPIS DZIAŁAŃ MONITORINGOWYCH.....	55
7.1. MONITORING ŚRODOWISKA W OKRESIE PROWADZENIA ROBÓT	55
7.2. MONITORING ŚRODOWISKA W OKRESIE EKSPLOATACJI	55
8. KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	56
8.1. KONSULTACJE SPOŁECZNE RAMOWEGO PLANU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM I SPRAWAMI SPOŁECZNYMI DLA POPDOW (2015).....	56
8.2. KONSULTACJE SPOŁECZNE NA ETAPIE PROCEDUR ŚRODOWISKOWYCH DLA ZADANIA.....	56
8.3. KONSULTACJE SPOŁECZNE PZŚ.....	57
9. STRUKTURA ORGANIZACYJNA WDRAŻANIA PZŚ	58
9.1. BIURO KOORDYNACJI PROJEKTU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY (BKP OPDOW)	58
9.2. JEDNOSTKA WDRAŻANIA PROJEKT (JWP) ORAZ JEDNOSTKA REALIZUJĄCA PROJEKT (JRP)	58
9.3. KONSULTANT/INŻYNIER.....	59
9.4. WYKONAWCY	60

10. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PZŚ ORAZ PROCEDURY RAPORTOWANIA	61
11. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	64
12. LISTA ZAŁĄCZNIKÓW	65

Wykaz podstawowych definicji i skrótów używanych w PZŚ

Nazwa	Opis
MBOiR/BŚ	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju / Bank Światowy
BKP / BKP OPDOW	Biuro Koordynacji Projektu / Biuro Koordynacji Projektu OPDOW
BP	Procedura Banku Światowego (<i>Bank Procedure</i>) ¹
Decyzja gatunkowa	Decyzja zezwalająca na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do okazów roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową
ESMF	Ramowy Plan Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi (<i>Environmental and Social Management Framework</i>) dla POPDOW ²
ESHS	Polityka Banku Światowego dotycząca spraw środowiskowych, społecznych i związanych z BHP (<i>Environmental, Social, Health, and Safety</i>)
Inwestor / Zamawiający / JWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie/ Jednostka Wdrażania Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWpd	Jednolita Część Wód Podziemnych
JRP	Jednostka Realizująca Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
Konsultant / Inżynier / Inżynier Kontraktu	Firma lub osoba prawna realizująca dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie usługę Konsultanta wsparcia technicznego w ramach Projektu OPDOW
Kontrakt / Kontrakt na roboty	Kontrakt na roboty 1B 4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo
OOŚ	Ocena Oddziaływania na Środowisko
OP	Polityka Operacyjna Banku Światowego (<i>Operational Policy</i>) ³

¹ Polityki Operacyjne i Procedury Banku Światowego przedstawione są w dokumencie The World Bank Operational Manual, dostępnym na stronie internetowej: <https://policies.worldbank.org/sites/PPF3/Pages/Manuals/Operational%20Manual.aspx>

² Dokument dostępny w serwisie internetowym BKP OPDOW, na stronie: http://www.odrapcu.pl/popdow_dokumenty_RPZSiSS.html oraz w serwisie internetowym Banku Światowego, na stronie: <http://documents.worldbank.org/curated/en/717671468333613779/Poland-Odra-Vistula-Flood-Management-Project-environmental-and-social-management-framework>

³ Patrz przypis dla BP (Procedura Banku Światowego).

Plan Zarządzania Środowiskiem
Kontrakt na roboty 1B.4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo

Nazwa	Opis
PAD	Dokument Oceny Projektu (<i>Project Appraisal Document</i>) ¹ dla POPDOW
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Plan BIOZ	Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POM	Podręcznik Operacyjny Projektu (<i>Project Operations Manual</i>) ² dla POPDOW
Projekt / POPDOW / Projekt OPDOW	Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
PZŚ	Plan Zarządzania Środowiskiem
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW w Szczecinie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie
UE	Unia Europejska
Wykonawca / Wykonawca Zadania / Wykonawca Czę- ści Kontraktu	Firma lub osoba prawna realizująca Kontrakt na roboty 1B.4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo
Zadanie	Zadanie 1B.4/2. Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły
Zgłoszenie robót	Zgłoszenie zamiaru prowadzenia działań Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska na podst. art. 118 <i>ustawy o ochronie przyrody</i> .

---

¹ Dokument dostępny w serwisie internetowym Banku Światowego, na stronie: <http://documents.worldbank.org/curated/en/320251467986305800/Poland-Odra-Vistula-Flood-Management-Project>

² Dokument dostępny w serwisie internetowym BKP POPDOW, na stronie: www.odrapcu.pl/lp.php?plik=doc/POM_PL.pdf

Wykaz skróconych nazw aktów prawnych używanych w PZŚ

Nazwy aktów prawnych przywoływanych w tekście niniejszego PZŚ podawane są w wersji skróconej. Pełne nazwy poszczególnych aktów prawnych podane są w poniższym wykazie.

Nazwa w tekście	Pełna nazwa (wraz z adresem publikacyjnym)
Dyrektywa Ptasia/DP	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. BP L 288 z 06.11.2007)
Dyrektywa Siedliskowa/DS	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. UE L 206 z 22.07.1992, ze zm.)
Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW)	Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L 327 z 22.12.2000, ze zm.)
Rozporządzenie OOŚ	Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 71)
Ustawa o ochronie przyrody	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 1614 ze zm.)
Ustawa o odpadach	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 992, ze zm.)
Ustawa o rybactwie śródlądowym	Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 1476 ze zm.)
Ustawa Prawo budowlane	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 1202 ze zm.)
Ustawa Prawo ochrony środowiska	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 799, ze zm.)
Ustawa Prawo wodne	Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 2268)
Rozporządzenie w sprawie przepisów żeglugowych	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. z 2003, poz. 2072)
Zarządzenie w sprawie przepisów prawa miejscowego na drogach wodnych	Zarządzenie Dyrektora Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie z dnia 7 czerwca 2004 r. w sprawie przepisów prawa miejscowego na drogach wodnych

STRESZCZENIE

Niniejszy Plan Zarządzania Środowiskiem (PZŚ) odnosi się do Zadania 1B.4./2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo stanowiącego element Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOWN) i realizowanego jako Kontrakt na roboty: 1B.4/2.

W niniejszym PZŚ przedstawiono m.in. następujące informacje:

- skrótowy opis Projektu OPDOWN oraz jego Komponentu 1, w skład którego wchodzi przedmiotowe Zadanie (rozdział 1.1 i 1.2);
- opis Zadania będącego przedmiotem niniejszego PZŚ (rozdział 2);
- charakterystykę uwarunkowań instytucjonalnych, prawnych i administracyjnych realizacji Zadania, w tym aktualny stan procedur OOS dla Zadania (rozdział 3);
- opis poszczególnych elementów środowiska w otoczeniu Zadania (rozdział 4);
- podsumowanie oceny oddziaływania Zadania na środowisko (rozdział 5);
- opis działań łagodzących, służących wyeliminowaniu lub ograniczeniu potencjalnego negatywnego oddziaływania Zadania na środowisko (rozdział 6), wraz z tabelarycznym zestawieniem tych działań (Załącznik 1);
- opis działań z zakresu monitoringu środowiskowego, obowiązujących dla Zadania (rozdział 7), wraz z tabelarycznym zestawieniem tych działań (Załącznik 2);
- opis przebiegu konsultacji społecznych dokonywanych na poszczególnych etapach opracowywania dokumentacji środowiskowej dla Zadania (rozdział 8);
- opis struktury organizacyjnej wdrażania PZŚ (rozdział 9);
- harmonogram wdrażania PZŚ oraz opis procedur raportowania (rozdział 10);
- listę materiałów źródłowych przytaczanych w PZŚ (rozdział 11);
- listę załączników do PZŚ (rozdział 12);
- kopie decyzji administracyjnych z zakresu ochrony środowiska, wydanych dla Zadania (Załącznik 4).

Charakterystyka Zadania

Zadanie dotyczy wykonania bagrowania przekopu Klucz-Ustowo. Jednostką Wdrażania Projektu (JWP) dla Zadania jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Zakres Zadania

Roboty objęte przedmiotowym Zadaniem dotyczą bagrowania osadów z dna przekopu Klucz-Ustowo (na długości około 2,7 km). Bagrowanie ma na celu zwiększenie głębokości na istniejącej drodze wodnej. Umożliwi to w warunkach zimowych sprawne prowadzenie osłony przeciwlodowej i żeglugi lodołamaczy biorących udział w akcji lodołamania na tym odcinku rzeki.

Przekop Klucz-Ustowo stanowi alternatywną drogę odprowadzania kry w przypadku niedrożności jeziora Dąbie. W przypadku braku możliwości, mimo prowadzenia akcji lodołamania, odprowadzenia lodu z wykorzystaniem jeziora Dąbie (zator lodowy bądź trwałe występowanie wiatrów z kierunków wschodnich) przekop Klucz – Ustowo wykorzystywany jest do przeprowadzanie połamanej kry lodowej na Odrę Zachodnią. Mając na uwadze pełnią przez przekop

Klucz - Ustowo funkcję w ochronie przeciwpowodziowej, powinien on posiadać większą głębokość niż obecnie wymagana dla celów żeglugi śródlądowej. Większa głębokość zmniejszy ryzyko zalegania dużej ilości lodu zatorowego płynącego z rzeki Odry Wschodniej oraz granicznego odcinka rzeki Odry, co w przypadku niemożliwości prowadzenia akcji na jeziorze Dąbie, wpłynie na sprawniejsze odprowadzenie lodu zatorowego w kierunku Odry Zachodniej.

Bagrowanie osadów dennych z dna przekopu Klucz-Ustowo ma na celu osiągnięcie wymaganej głębokości toru wodnego zgodnego z umową z dnia 27 kwietnia 2015 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi). Ustalona, zgodnie z ww. umową, głębokość toru wodnego powinna poprawić spływ kry poprzez przekop Klucz-Ustowo. Realizacja przedsięwzięcia planowana jest pomiędzy styczniem roku 2020 a końcem grudnia roku 2021, jednakże prace bagrownicze fizycznie przewiduje się wykonać w okresie między 1 sierpnia a 31 grudnia danego roku.

Podstawową wybraną technologią wykonania bagrowania jest wydobycie materiału z dna przekopu przy pomocy refulera oraz składowanie go na szalandę lub barkę. Grunt z dna będzie wzruszany głowicą refulera i pompowany na środki transportu. Jedynie w ograniczonym zakresie, tj. do prac wykończeniowych, np. formowania skarp toru wodnego, czy miejscowo do likwidacji wypłyceń, w przypadku, gdy po zakończeniu bagrowania, po dokonaniu sondowania dna będzie to konieczne, dopuszcza się użycie innego sprzętu np. pogłębiarki chwyதாகowej lub podsiębiernej. Urobek barkami lub szalandami zostanie przetransportowany na pole odkładu Mańków. Pole refulacyjne Mańków usytuowane jest na terenie gminy Stepnica, na wschodnim brzegu Zalewu Szczecińskiego, w jego południowej części.

Uwarunkowania instytucjonalne, prawne i administracyjne

Zadanie, w odniesieniu do jego charakterystyki, przewidywanych potencjalnych oddziaływań na środowisko oraz położenia względem obszarów chronionych, realizowane jest zgodnie z właściwymi krajowymi przepisami ochrony środowiska w tym zakresie.

Stan procedur administracyjnych w zakresie OOS

Dla przedmiotowego Zadania, zgodnie z wymogami prawodawstwa krajowego, dokonano zgłoszenia prowadzenia działań, na podstawie art. 118 Ustawy – *O ochronie przyrody*, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie po analizie informacji zawartych w przedłożonym zgłoszeniu nie wniósł sprzeciwu do prowadzonych działań – zawiadomienie z dnia 29.03.2019r., znak: WOPN-ON.670.47.2019.PW, tym samym nie stwierdził możliwości potencjalnego znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000.

Dla przedmiotowego Zadania, zgodnie z wymogami prawodawstwa krajowego, dokonano zgłoszenia wodnoprawnego, na podstawie art. 394 ust. 1 p. 12 Ustawy – *Prawo wodne*, do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej po analizie informacji zawartych w przedłożonym zgłoszeniu nie wniósł sprzeciwu do prowadzonych działań – informacja z dnia 16.11.2018 r., znak: DOK.DOK3.9701.19.2018.US; PW-65427.

Na potrzeby realizacji Zadania uzyskano zezwolenie na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do osobników chronionych gatunków zwierząt (Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14.06.2019 r., znak: WOPN-OG.6401.02.134.2019.MK, WOPN-OG.6401.03.12.2019.MK, WOPN-OG.6401.04.11.2019.MK, WOPN-OG.6401.06.06.2019.MK, WOPN-OG.6400.71.2019.AJ.

Stan elementów środowiska w otoczeniu Zadania

W wyniku prac związanych z identyfikacją walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego stwierdzono, iż obszar realizacji Zadania oraz jego otoczenie cechują między innymi następujące uwarunkowania środowiskowe:

- planowane prace zlokalizowane są w granicach jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP): *Odra od Odry Zachodniej do Parnicy* (RW6000211971) oraz w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 4 (PLGW60004).
- obszar realizacji Zadania dotyczy obszarów Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 oraz Dolna Odra PLH320037. Dla potrzeb realizacji Zadania wykonano inwentaryzację przyrodniczą – podsumowanie jej wyników przedstawiono w p. 4.7.
- w obszarach realizacji prac i ich bezpośrednim otoczeniu nie występują obiekty o wartości kulturowej objęte ochroną ani obiekty o charakterze dóbr materialnych.

Podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko

Powierzchnia ziemi i krajobraz

Obszar realizacji Zadania dotyczy w całości koryta przekopu Klucz – Ustowo. Nie przewiduje się zajęcia terenu na potrzeby zaplecza budowy Wykonawcy na długości przekopu Klucz – Ustowo. Realizacja Zadania nie dotyczy zatem przekształcenia powierzchni ziemi oraz zmiany walorów krajobrazowych.

Klimat

Realizacja Zadania nie wywiera wpływu na stan klimatu.

Powietrze atmosferyczne

Wpływ realizacji Zadania na stan sanitarny powietrza ograniczony jest czasowo do etapu prowadzenia prac pogłębiarskich i nie jest on znaczący.

Gleby i grunty

Realizacja planowanego Zadania nie wpłynie na występujące gleby i grunty. Obszar realizacji Zadania dotyczy w całości koryta przekopu Klucz – Ustowo. Nie przewiduje się prowadzenia działań, obejmujących gleby i grunty poza korytem przekopu.

Wody powierzchniowe

Planowane przedsięwzięcie na etapie realizacji może przynieść okresowe negatywne oddziaływania na jakość wód powierzchniowych ze względu na prace w korycie rzeki, w trakcie których może wystąpić zwiększenie ilości zawieszin w wodzie. Jednakże ze względu na stosunkowo niewielką skalę przestrzenną przedsięwzięcia, zwłaszcza w stosunku do obszaru JCWP, zakres negatywnego oddziaływania, przy zastosowaniu wskazanych środków minimalizujących, nie będzie znaczący. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i odwracalne.

Wody podziemne

Realizacja planowanego przedsięwzięcia nie wpłynie na wody podziemne, nie powstaną także potencjalne źródła zanieczyszczeń tych wód.

Klimat akustyczny

Wpływ realizacji Zadania na klimat akustyczny otaczających terenów będzie ograniczony czasowo do etapu prowadzenia prac pogłębiarskich i nie będzie on znaczący.

Przyroda ożywiona

Oddziaływania, związane z realizacją Zadania, w większości dotyczą wyłącznie okresu realizacji. Ze względu na uwzględnienie w planowanym harmonogramie prac okresów ochronnych dla ryb, okresu lęgowego ptaków i okresu rozrodczego nietoperzy, nie stwierdzono możliwości wystąpienia znaczących oddziaływań na przedmioty ochrony w ramach obszaru Dolna Odra PLH320037. Realizacja inwestycji nie wpłynie też istotnie na populacje ptaków, będących przedmiotem ochrony w obszarze Dolina Dolnej Odry PLB320003, jak również na utratę ich siedlisk. W obrębie siedlisk i populacji gatunków, związanych z dnem przekopu, przewiduje się wystąpienie oddziaływań krótkookresowych (do 3 lat) do momentu odtworzenia siedlisk populacji gatunków.

W sąsiedztwie obszaru realizacji Zadania (w kanale Obnica Północna) występuje stanowisko kotewki orzecha wodnego (*Trapa natans*). Realizacja Zadania wymaga wdrożenia dodatkowych dedykowanych działań minimalizujących potencjalny wpływ na populację kotewki orzecha wodnego, w szczególności w zakresie prac prowadzonych w rejonie między wschodnim krańcem przekopu Klucz - Ustowo i ujściem Obnicy Północnej.

Zabytki kultury i dobra materialne

Prowadzone prace nie będą ingerować bezpośrednio w budynki i inne budowle wpisane do ewidencji zabytków lub/i rejestru zabytków, w związku z tym na etapie realizacji i eksploatacji Zadania nie występują negatywne oddziaływania na tego typu obiekty.

Zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Realizacja Zadania nie generuje istotnych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi. Mogą one pojawić się w przypadku wystąpienia awarii, katastrof i innych zdarzeń losowych (jak np. wyciek zanieczyszczeń, pożar, odnalezienie niewybuchów i niewypałów, powódź czy kolizja z jednostkami pływającymi). W PZŚ określono odpowiednie warunki mające na celu zapobieganie wystąpieniu zdarzeń zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi oraz minimalizację ich ewentualnych skutków.

Działania łagodzące i monitoringowe

W rozdziale 6 i 7 oraz w załączniku 1 i 2 do PZŚ opisano i przedstawiono w formie tabelarycznej zestaw działań łagodzących i monitoringowych, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych oddziaływań realizacji Zadania na środowisko oraz zapewnieniu efektywnego wdrożenia warunków PZŚ. Działania te zawierają warunki określone w zgłoszeniu robót i decyzji gatunkowej oraz warunki sformułowane na etapie prac nad PZŚ.

Konsultacje społeczne

W rozdziale 8 PZŚ przedstawiono relację z konsultacji społecznych prowadzonych w ramach procedur związanych z oceną oddziaływania na środowisko planowanego Zadania, w tym:

- konsultacji społecznych dokumentu pt. *Ramowy Plan Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi (ESMF)* dla Projektu OPDOW (2015);
- konsultacji społecznych niniejszego Planu Zarządzania Środowiskiem (2019) – końcowa wersja tekstu PZŚ zostanie uzupełniona o ten opis, po przeprowadzeniu procedury upublicznienia projektu PZŚ i po zakończeniu jego konsultacji społecznych.

1. WSTĘP

Niniejszy Plan Zarządzania Środowiskiem (PZŚ) odnosi się do Zadania 1B.4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo, stanowiącego część Podkomponentu 1B w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOWN) i realizowanego jako Kontrakt na roboty: 1B.4/2.

1.1. PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY (POPDOWN)

Celem Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOWN) jest podniesienie poziomu ochrony przeciwpowodziowej dla ludności mieszkającej na wybranych terenach dorzecza Odry i dorzecza Górnej Wisły oraz wzmocnienie instytucjonalne administracji rządowej w zakresie zapewnienia skuteczniejszej ochrony przed powodziami letnimi i zimowymi oraz powodziami gwałtownymi.

Projekt składa się z pięciu komponentów (w tym trzech komponentów inwestycyjnych i dwóch komponentów instytucjonalno-organizacyjnych):

Komponent 1 – Ochrona przed powodzią Środkowej i Dolnej Odry, w tym:

Podkomponent 1A – Ochrona przed powodzią obszarów na terenie województwa zachodniopomorskiego;

Podkomponent 1B – Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze;

Podkomponent 1C – Ochrona przed powodzią miasta Słubice.

Komponent 2 – Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej, w tym:

Podkomponent 2A – Ochrona czynna;

Podkomponent 2B – Ochrona bierna.

Komponent 3 – Ochrona przed powodzią Górnej Wisły, w tym:

Podkomponent 3A – Ochrona przed powodzią Krakowa i Wieliczki;

Podkomponent 3B – Ochrona przed powodzią Sandomierza i Tarnobrzegu;

Podkomponent 3C – Bierna i czynna ochrona w zlewni Raby;

Podkomponent 3D – Bierna i czynna ochrona w zlewni Sanu.

Komponent 4 – Wzmocnienie instytucjonalne i modernizacja systemu prognozowania

Komponent 5 – Zarządzanie Projektem i opracowanie dalszych studiów

Szczegółowe informacje oraz dodatkowe dokumenty dotyczące Projektu OPDOWN dostępne są w serwisie internetowym Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły (<http://www.odrapcu.pl>) oraz w serwisie internetowym Banku Światowego (<http://documents.worldbank.org/curated/en/docsearch/projects/P147460>).

1.2. OCHRONA PRZED POWODZIĄ ŚRODKOWEJ I DOLNEJ ODRY (KOMPONENT 1 POPDOW)

Komponent 1 POPDOW pn. *Ochrona przed powodzią Środkowej i Dolnej Odry* ma na celu ochronę przed powodzią poprzez wzmocnienie ochrony przed letnimi i zimowymi powodziąmi w obrębie miejscowości położonych wzdłuż Odry.

W ramach Komponentu 1 realizowane będą 3 Podkomponenty:

Podkomponent 1A – Ochrona przed powodzią obszarów na terenie województwa zachodniopomorskiego;

Podkomponent 1B – Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze;

Podkomponent 1C – Ochrona przed powodzią miasta Słubice.

Podkomponent 1B składa się z poniższych zadań:

- Zadanie 1B.1/1 (a). Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry – przystosowanie do III klasy drogi wodnej, na odcinku od miejscowości Ścinawa do ujścia Nisy Łużyckiej – Etap II,
- Zadanie 1B.1/1 (b). Odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej rzeki Odry. Przywrócenie warunków żeglowności drogi wodnej (1 most - Krosno Odrzańskie). Odcinek: od miejscowości Ścinawa do ujścia Nisy Łużyckiej,
- 1B.2. Prace modernizacyjne na Odrze granicznej:
  - 1B.2 etap I - Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania,
  - 1B.2 etap II - Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej,
- 1B.3. Budowa infrastruktury postojowo – cumowniczej:
  - 1B.3/1 Etap I Budowa bazy postojowo-cumowniczej dla lodołamaczy,
  - 1B.3/2 Etap II - Budowa infrastruktury postojowo-cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugowego,
- 1B.4/1. Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie.
- 1B.4/2. Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo,
- 1B.5. Przebudowa mostów w celu zapewnienia minimalnego prześwitu,
- 1B.6. Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie.

2. OPIS ZADANIA

Zadanie będące przedmiotem niniejszego PZŚ dotyczy wykonania bagrowania przekopu Klucz-Ustowo. Jednostką Wdrażania Projektu (JWP) dla Zadania jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

W odniesieniu do screeningu środowiskowego opisanego w Ramowym Planie Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi dla Projektu OPDOW, proponowane prace figurują w pozycji „ID 3_390_O” (liczba porządkowa: 586) na Liście nr 1 w Załączniku nr 2 do Master Planu dla obszaru dorzecza Odry (2014) „*Inwestycje które nie wpływają negatywnie na osiągnięcie dobrego stanu wód lub nie pogarszają stanu wód*”.

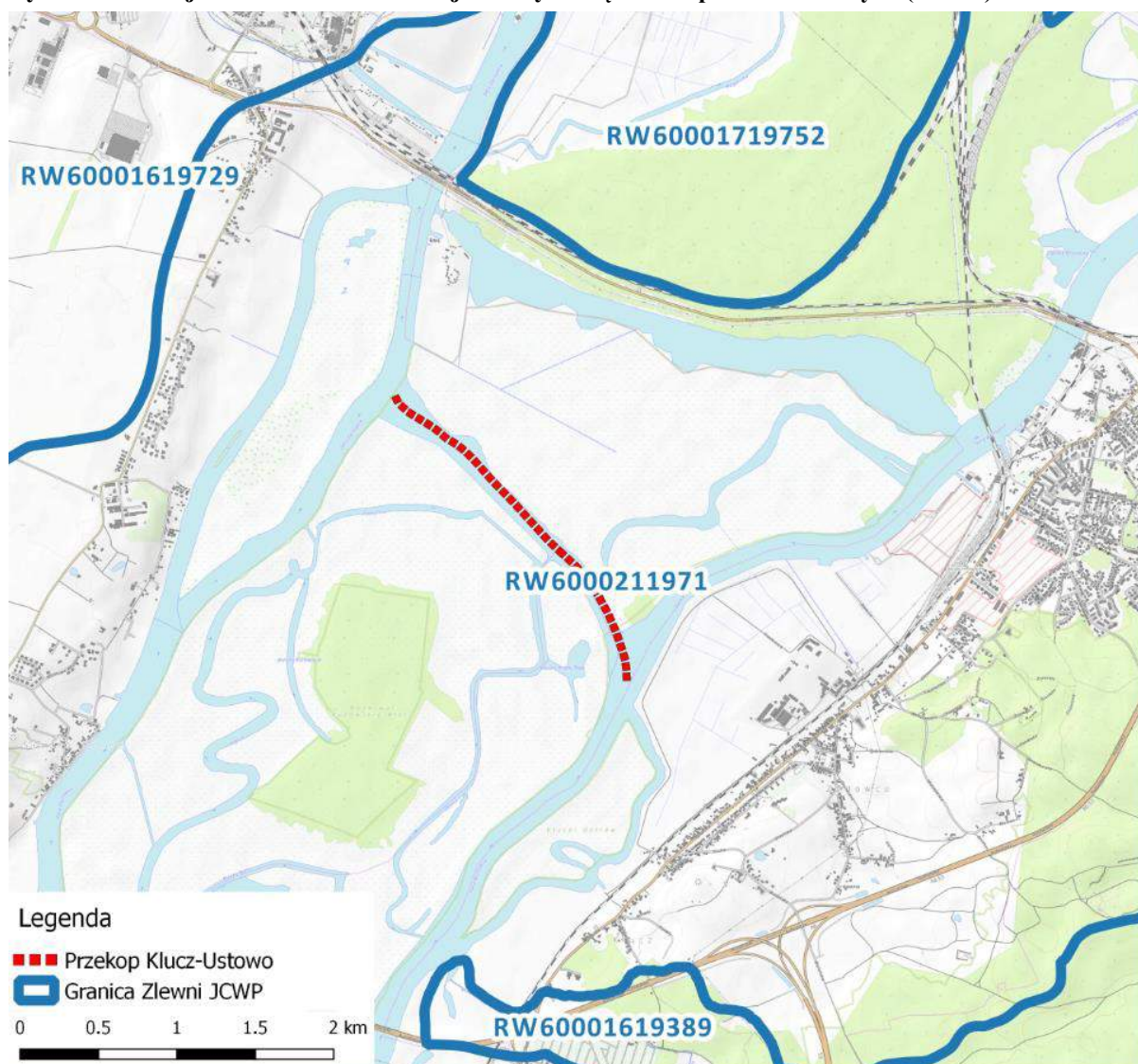
2.1. LOKALIZACJA ZADANIA

Zadanie zlokalizowane będzie na obszarze województwa zachodniopomorskiego w obrębie Międzyodrza, na terenie gmin Kołbaskowo i Gryfino. Działania prowadzone będą w przekopie Klucz – Ustowo (Skośnica) i dotyczą jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) o kodzie PLRW6000211971 i nazwie Odra od Odry Zachodniej do Parnicy. Przekop Klucz-Ustowo (Skośnica) to kanał wodny o długości około 2,7 km, łączący Odrę Wschodnią w km 730,5 z Odrą Zachodnią w 29,8 km, który stanowi śródlądową drogę wodną o znaczeniu międzynarodowym, klasa Vb.

Lokalizację planowanego Zadania na tle zlewni jednolitych części wód powierzchniowych przedstawiano na rycinie poniżej.

Ryc. 1 Lokalizacja Zadania na tle zlewni jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem OpenStreetMap; licencja: <http://www.openstreetmap.org/copyright>

2.2. CHARAKTERYSTYKA ZADANIA

Działania prowadzone będą w obrębie przekopu Klucz – Ustowo (Skośnica), który zlokalizowany jest na terenie gmin Kołbaskowo i Gryfino, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Szczecin. Przekop Klucz-Ustowo jest to kanał wodny o długości około 2,7 km, łączący Odrę Wschodnią w km 730,5 z Odrą Zachodnią w 29,8 km, który stanowi śródlądową drogę wodną o znaczeniu międzynarodowym, klasa Vb.

Bagrowanie ma na celu zwiększenie głębokości na istniejącej drodze wodnej, która w sezonie zimowym również spełnia funkcję ochrony przeciwlodowej. Wykorzystanie przekopu Klucz – Ustowo do ochrony przeciwlodowej powiązane jest z prowadzonymi akcjami lodołamania na jeziorze Dąbie. W przypadku niedrożności jeziora Dąbie, wykorzystuje się przekop Klucz - Ustowo do przeprowadzania połamanej kry lodowej na Odrę Zachodnią. Akcją lodołamania na przekopie Klucz – Ustowo przeprowadza się, gdy mimo intensywnych prac lodołamaczy na jeziorze Dąbiu jak i na Wewnętrznych Wodach Morskich (Tor Wodny Szczecin Świnoujście) nie ma możliwości odprowadzania lodu z dolnego i granicznego odcinka rzeki Odry. Akcja lodołamania poprzez przekop Klucz-Ustowo również bywa prowadzona w przypadku trwałego występowania wiatrów z kierunków wschodnich i braku możliwości odpływu kry z jeziora Dąbie w kierunku Morza Bałtyckiego. Mając na uwadze wyżej opisane wykorzystanie przekopu Klucz – Ustowo w systemie ochrony przeciwlodowej, wskazanym jest posiadanie przez niego głębokości takiej samej jak dla jeziora Dąbie.

Na przekopie Klucz-Ustowo, w niektórych miejscach występują wypłylenia, głębokość przekopu w tych miejscach osiąga wartości ok 2,7 m i 2,5 m (do poziomu średniego stanu wody na wodowskazach w Podjuchach i Moście Długim). Z uwagi na, pełnioną przez przekop Klucz – Ustowo, funkcję w ochronie przeciwpowodziowej, powinien on posiadać większą głębokość niż obecnie wymagana jest dla przekopu dla celów żeglugi śródlądowej. Przekop Klucz-Ustowo stanowi alternatywną drogę odprowadzania kry w szczególnie niesprzyjających warunkach, dlatego posiadanie przez niego większej głębokości zmniejszy ryzyko zalegania dużej ilości lodu zatorowego płynącego z rzeki Odry Wschodniej oraz granicznego odcinka rzeki Odry, co w przypadku niemożliwości prowadzenia akcji na jeziorze Dąbie, wpłynie na sprawniejsze odprowadzenie lodu zatorowego w kierunku Odry Zachodniej.

Zakres prac obejmie bagrowanie urobku z dna przekopu Klucz-Ustowo (długości około 2,7 km) w celu osiągnięcia wymaganej głębokości toru wodnego zgodnej z umową z dnia 27 kwietnia 2015 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi). Prace bagrownicze będą prowadzone na całej długości przekopu wg. wytycznych ww. umowy polsko-niemieckiej. Realizacja Zadania umożliwi sprawne prowadzenie osłony przeciwlodowej i żeglugi lodołamaczy biorących udział w akcji lodołamania na tym odcinku rzeki.

Prace będą polegały przede wszystkim na ukopie materiału z dna rzeki przy pomocy refulerów oraz składowaniu go na szalandę lub barkę. Grunt z dna będzie wzruszany głowicą refulera i pompowany na środki transportu. Jedynie w ograniczonym zakresie, tj. do prac wykończeniowych, np. formowania skarp toru wodnego, czy miejscowo do likwidacji wypłyceń, w przypadku, gdy po zakończeniu bagrowania, po dokonaniu sondowania dna będzie to konieczne, dopuszcza się użycie innego sprzętu np. pogłębiarki chwytkowej.

Zakres prac ograniczony będzie do toru wodnego, nie przewiduje się prowadzenia prac na brzegach przekopu i lądzie.

Realizacja przedsięwzięcia planowana jest pomiędzy styczniem roku 2020 a końcem grudnia roku 2021, jednakże prace bagrownicze fizycznie przewiduje się wykonać w okresie między 1 sierpnia a 31 grudnia danego roku.

Urobek barkami lub szalandami zostanie przetransportowany na pole odkładu Mańków (gmina Stepnica). Pole refulacyjne Mańków, którego administratorem jest Urząd Morski w Szczecinie, znajduje się w pasie technicznym brzegu morskich wód wewnętrznych. Umiejscowione jest na wschodnim brzegu Zalewu Szczecińskiego - w jego południowej części, w bezpośrednim sąsiedztwie toru wodnego Świnoujście – Szczecin. Podstawą prawną eksploatacji pola refulacyjnego Mańków jest pozwolenie wodnoprawne (znak: WOŚ.II.7322.7.21.2015.WI z dnia 30.03.2016 r.) udzielone przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego Urzędowi Morskiemu w Szczecinie. W pozwoleniu wodnoprawnym nałożono na eksploatatora pola warunki i zobowiązania, które stanowią zabezpieczenie lokalnego środowiska gruntowo-wodnego oraz minimalizują oddziaływanie na obszary i gatunki chronione. W szczególności uwzględniono wymogi dotyczące ochrony bielika oraz rezerwatu przyrody „Olszanka”. Warunki korzystania z pola odkładu stanowią będą przedmiot umowy zawartej pomiędzy Wykonawcą a administratorem pola.

3. UWARUNKOWANIA INSTYTUCJONALNE, PRAWNE I ADMINISTRACYJNE

3.1. INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ ZADANIA

Inwestorem Zadania jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, działający w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Dla bieżącej koordynacji wdrażania Projektu przez JWP utworzono jednostkę organizacyjną Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły. Dodatkowo, realizacja Zadania wymaga zaangażowania organów administracji publicznej w zakresie decyzji administracyjnych wymaganych na podstawie ustawy *o ochronie przyrody* czy uzgodnień w zakresie bezpieczeństwa żeglugi.

3.2. OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWA KRAJOWEGO W ZAKRESIE ŚRODOWISKA

Zgodnie z polskim prawem proces inwestycyjny w zakresie dotyczącym ochrony środowiska reguluje kilkanaście ustaw i rozporządzeń. Zestawienie wybranych podstawowych aktów prawnych związanych z ww. zakresem tematycznym i obowiązujących w okresie prac nad PZŚ zostało przedstawione w Załączniku 3 PZŚ. Liczba i treść podanych tam aktów prawnych może ulec zmianie, wraz ze zmianami krajowych przepisów w zakresie ochrony środowiska. W każdym przypadku Wykonawca zobowiązany jest do przestrzegania wszystkich aktualnych regulacji prawnych obowiązujących w Polsce w okresie trwania Kontraktu.

3.3. PROCEDURA OOŚ W POLSCE

Opis procedury oceny oddziaływania na środowisko obowiązującej w polskim prawodawstwie został zawarty w *Ramowym Planie Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi (ESMF)*, opublikowanym m.in. na stronach internetowych Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły¹ oraz Banku Światowego².

3.4. WYTYCZNE BANKU ŚWIATOWEGO

Przedmiotowe Zadanie współfinansowane jest m.in. ze środków MBOiR przez Bank Światowy, a uwarunkowania jego realizacji w zakresie ochrony środowiska są zgodne z Politykami Operacyjnymi (*Operational Politics*) i Procedurami Banku (*Bank Procedures*) w zakresie ochrony środowiska, w tym m.in. politykami i procedurami *OP/BP 4.01* (dotyczącymi oceny oddziaływania na środowisko), *OP/BP 4.04* (dotyczącymi siedlisk przyrodniczych) i *OP/BP 4.11* (dotyczącymi zasobów kulturowych).

---

¹ Na stronie: http://www.odrapcu.pl/popdow_dokumenty_RPZSiSS.html.

² Na stronie: <http://documents.worldbank.org/curated/en/717671468333613779/Poland-Odra-Vistula-Flood-Management-Project-environmental-and-social-management-framework>.

Teksty źródłowe ww. polityk i procedur można znaleźć w dokumencie *The World Bank Operational Manual*¹, a ich opisy przedstawiono m.in. w *Ramowym Planie Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi (ESMF)*.

3.5. AKTUALNY STAN PROCEDUR OOS DLA ZADANIA

Dla przedmiotowego Zadania, zgodnie z wymogami prawodawstwa krajowego, dokonano zgłoszenia prowadzenia działań, na podstawie art. 118 Ustawy – o ochronie przyrody, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. Zgodnie z przepisami Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska odmawia przyjęcia zgłoszenia i nakazuje uzyskanie decyzji o warunkach prowadzenia działań, w przypadku gdy realizacja zadania może naruszać przepisy dotyczące form ochrony przyrody lub obrębów ochronnych wyznaczonych na podstawie ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym oraz spowodować pogorszenie stanu środowiska, a w szczególności może znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów chronionych, naruszać zakazy w nich obowiązujące, lub znacząco negatywnie oddziaływać na siedliska przyrodnicze, chronione gatunki roślin, zwierząt lub grzybów, lub ich siedliska.

Jeżeli prowadzenie działań może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, wydając decyzję, w której nałożył obowiązek uzyskania decyzji o warunkach prowadzenia działań, stwierdza obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie po analizie informacji zawartych w przedłożonym zgłoszeniu nie wniósł sprzeciwu do prowadzonych działań – zawiadomienie z dnia 29.03.2019 r., znak: WOPN-ON.670.47.2019. PW. Tym samym nie stwierdził, aby niniejsze Zadanie mogło potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej po analizie informacji zawartych w przedłożonym zgłoszeniu wodnoprawnym nie wniósł sprzeciwu do prowadzonych działań – informacja z dnia 16.11.2018 r., znak: DOK.DOK3.9701.19.2018.US; PW-65427.

---

¹ Na stronie: <https://policies.worldbank.org/sites/PPF3/Pages/Manuals/Operational%20Manual.aspx>.

Przedmiotowe zamierzenie nie kwalifikuje się również do przedsięwzięć zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 71 ze zm.) i nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Dla potrzeb realizacji Zadania uzyskano decyzję administracyjną, wymaganą na podstawie Ustawy o ochronie przyrody, zezwalającą na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do okazów roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14.06.2019 r., znak: WOPN-OG.6401.02.134.2019.MK, WOPN-OG.6401.03.12.2019.MK, WOPN-OG.6401.04.11.2019.MK, WOPN-OG.6401.06.06.2019.MK, WOPN-OG.6400.71.2019.AJ.: zezwolenie na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do osobników chronionych gatunków zwierząt.

Niezależnie od powyższego, Wykonawca ma obowiązek uzyskania wszystkich dalszych decyzji administracyjnych i pozwoleń niezbędnych na etapie wykonania prac, jeżeli w trakcie realizacji Zadania wystąpi taka konieczność.

4. OPIS ELEMENTÓW ŚRODOWISKA W OTOCZENIU ZADANIA

4.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ

Zadanie zlokalizowane będzie na obszarze województwa zachodniopomorskiego, w obszarze bezpośrednio sąsiadującym z południową granicą miasta Szczecin, w obrębie przekopu Klucz – Ustowo, który łączy Odrę Wschodnią z Odrą Zachodnią. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski¹, planowana inwestycja realizowana będzie w mezoregionie Dolina Dolnej Odry. Koryto Odry pod Widuchową dzieli się na dwa ramiona: Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią, połączone licznymi rozgałęzieniami, a dno doliny jest zabagnione. Odra Zachodnia jest pierwotnym korytem Odry, jednak obecnie większość jej wód płynie Odrą Wschodnią, która na odcinku od Widuchowej do Gryfina powstała jako sztucznie wykonany przekop. Odra Wschodnia tworzy pod Szczecinem duże rozlewisko – Jezioro Dąbie.

Zadanie nie dotyczy przekształcenia powierzchni terenu i wprowadzania zmian w krajobrazie. W całości realizowane będzie w obrębie istniejącego toru wodnego w korycie przekopu Klucz – Ustowo.

4.2. KLIMAT

Klimat w rejonie miasta Szczecin kształtowany jest głównie przez warunki fizjograficzne, bliskość morza oraz obecność dużych zakładów produkcyjnych i przemysłowych. Miasto znajduje się na obszarze, na którym wpływ oddziaływania mas powietrza oceanicznego jest zakłócany przez masy polarno-morskie i polarno-kontynentalne. Wpływ morza, usytuowanie terenu, dużych zbiorników wodnych i kompleksów leśnych kształtuje klimat, który przejawia się w postaci łagodnej zimy oraz chłodnego, wilgotnego lata.

Przeważają wiatry wiejące z kierunku południowo-zachodniego, występujące głównie w miesiącach czerwiec, lipiec, wrzesień, listopad i grudzień. Dość znaczny jest też udział wiatrów wschodnich i północno-wschodnich przeważających w kwietniu i maju².

---

¹ Jerzy Kondracki: Geografia regionalna Polski. Warszawa: PWN, 2002 / Solon J., Borzyszkowski J., Bidłasik M., Richling A., Badora K., Balon J., Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł., Dobrowolski R., Grzegorzczak I., Jodłowski M., Kistowski M., Kot R., Krąż P., Lechnio J., Macias A., Majchrowska A., Malinowska E., Migoń P., Myga-Piątek U., Nita J., Papińska E., Rodzik J., Strzyż M., Terpiłowski S., Ziaja W., 2018. Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. *Geographia Polonica*, vol. 91, no. 2, pp. 143-170. <https://doi.org/10.7163/GPol.0115>

² Uchwała nr XXXVI/1067/17 Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie Programu ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

4.3. STAN SANITARNY POWIETRZA

Stan sanitarny powietrza przedstawiono na podstawie wyników rocznej oceny stanu powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2016¹. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w aglomeracji szczecińskiej jest emisja antropogeniczna, obejmująca emisję: z zakładów przemysłowych i energetycznych, tzw. emisję niską z gospodarki komunalnej (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady) oraz emisję komunikacyjną. Ponadto warunki meteorologiczne mogą sprzyjać formowaniu się ozonu. W 2016 r. przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczyło dwóch zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu benzo(a)pirenu. Podobnie jak w latach wcześniejszych wysokie wartości stężeń tych dwóch zanieczyszczeń rejestrowano w okresach grzewczych. Jako główną przyczynę tych przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania mieszkań. W aglomeracji szczecińskiej nie zostało przekroczone stężenie 24-godzinne pyłu. Przekroczony został natomiast poziom średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu.

4.4. WODY POWIERZCHNIOWE

Działania, objęte Zadaniem, prowadzone w przekopie Klucz – Ustowo (Skośnica), dotyczą jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) o kodzie PLRW6000211971 i nazwie Odra od Odry Zachodniej do Parnicy.

JCWP należy do typu abiotycznego 21 (wielka rzeka nizinna), jest wyznaczona jako silnie zmieniona część wód, czego głównym powodem są zmiany morfologiczne koryta wynikające z dostosowania do funkcji żeglugowej oraz ochrony przeciwpowodziowej terenów przyległych do koryta. Długość JCWP to 70,29 km, a powierzchnia zlewni JCWP 137,52 km².

W przypadku omawianej JCWP występuje znaczny stopień przekształcenia antropogenicznego, co skutkowało jej zakwalifikowaniem jako silnie zmienionej części wód, dla której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód. Jednak ze względu na charakter zmian antropogenicznych przedmiotowa JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych. Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry², dla danej JCWP ustalono derogację 4(4) – 1 i przedłużono termin osiągnięcia celów środowiskowych do 2027 r., uzasadniając to brakiem możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Z uwagi na powyższe uznano za konieczne dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym, tj. utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych,

---

¹ System monitoringu jakości powietrza, WIOŚ 2017

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016 poz. 1967)

opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych.

Grunt z dna przekopu Klucz – Ustowo nie jest zanieczyszczony – poboru prób dokonano w kwietniu 2017 r. i poddano badaniom w akredytowanym laboratorium w maju - czerwcu 2017 r. Zgodnie ze „Sprawozdaniem z badania próbek urobku przewidzianego do wybrania w trakcie planowanych prac czerpalnych w przekopie Klucz – Ustowo” (Instytut Zootechniki, PiG, Krajowe Laboratorium Pasz, Pracownia w Szczecinie, 08.06.2017) badany urobek nie posiada składników w stężeniach przekraczających graniczne, określone w Załączniku nr 1, lp. 11 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U. 2015 poz. 796).

4.5. WODY PODZIEMNE

Obszar inwestycji znajduje się poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W podziale Polski na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), przedmiotowy teren Zadania znajduje się na obszarze JCWPd nr 4 o kodzie PLGW60004. Zgodnie z opracowaniem Państwowego Instytutu Geologicznego pt.: „Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2012–2014”, w 2012 roku ogólny stan ww. JCWPd został określony jako dobry i nie stwierdzono zagrożenia niespełnienia celów środowiskowych.

4.6. KLIMAT AKUSTYCZNY

W rejonie realizacji Zadania nie znajdują się istotne stałe źródła hałasu antropogenicznego. Okresowe emisje hałasu związane są z wykorzystaniem przekopu jako drogi wodnej, hałas emitowany jest przez jednostki transportu wodnego.

4.7. PRZYRODA OŻYWIONA

Działania, których dotyczy Zadanie, prowadzone będą w przekopie Klucz – Ustowo (Skośnica). Przekop ten zlokalizowany jest w obrębie poniższych obszarów Natura 2000:

- Dolina Dolnej Odry PLB320003
- Dolna Odra PLH320037

Lokalizację terenu Zadania na tle granic obszarów Natura 2000 przedstawiono w Załączniku 6a do PZŚ.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Odry zajmuje powierzchnię 616,48 km² i obejmuje dolinę Odry pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim (dł. ca 150 km) wraz z Jeziorem Dąbie. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej.

Obszar Natura 2000 Dolna Odra PLH320037 zajmuje powierzchnię 304,58 km² i obejmuje dolinę Odry (z dwoma głównymi kanałami: Wschodnią Odrą i Zachodnią Odrą), rozciągającą

się na przestrzeni ok. 90 km. Obszar stanowi mozaikę obejmującą: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łągowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki. W graniach obszaru występują dobrze zachowane chronione siedliska.

Z uwagi na lokalizację zadania w obrębie obszarów cennych przyrodniczo, na etapie prac przedprojektowych przed zgłoszeniem robót, dokonano szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, której wyniki przedstawiono poniżej.

Makrobentos i malakofauna

Przed przystąpieniem do realizacji inwestycji wykonano monitoring makrobentosu, zgodnie z metodą „Metodyka poboru wielosiedliskowych próbek makrobezkręgowców bentosowych (RIVECOMacro) w rzekach dużych i trudnodostępnych dla celów monitoringu ekologicznego, zgodna z założeniami Ramowej Dyrektywy Wodnej”¹. Próby na potrzeby prac monitoringowych pobrano w dwóch terminach: 26.06.2017 r. i 22.09.2017 r., czyli w okresie największego zróżnicowania taksonomicznego makrobentosu. Bezkręgowce bentosowe były oznaczane do rangi rodziny. Próby były też analizowane pod kątem występowania gatunków chronionych i rzadkich. Malakofauna była oznaczana do rangi gatunku.

Ogólne zagęszczenie makrobentosu na poszczególnych stacjach wahało się od ponad 750 do 960 osobników/m². Maksymalne zagęszczenia odnotowano we wrześniu. Grupami, które tworzyły najwyższe zagęszczenia były skąposzczety (*Oligochaeta*), larwy ochotkowatych (*Chironomidae*) oraz skorupiaki (*Crustacea*), a wśród nich *Gammaridae* i *Mysidacea*. Nie stwierdzono natomiast występowania chronionych i rzadkich taksonów. Wysoki udział w składzie bentosu przekopu Klucz - Ustowo wskazywały gatunki obce, w szczególności w obrębie skorupiaków (*Gammaridae* i *Mysidacea*).

Malakofauna przekopu Klucz-Ustowo była bardzo uboga i charakteryzowała się bardzo niskim zagęszczeniem. Stwierdzono jedynie 2 gatunki ślimaków i 4 gatunki małży. Były to taksony pospolite.

Ocena stanu ekologicznego wód na podstawie analizy MMI PL wykazała klasę V jakości wód w przypadku prób pobranych w czerwcu, a IV w przypadku prób wrześniowych oraz wartości maksymalnych uzyskanych z czerwca i września. Na podstawie wyników opisanych badań, stwierdzono, że przekop Klucz - Ustowo nie jest cenny przyrodniczo pod względem występowania makrobentosu ani malakofauny, a jego potencjał ekologiczny jest niski.

---

¹ B.Bis, A. Mikulec, Przewodnik do oceny stanu ekologicznego rzek na podstawie makrobezkręgowców bentosowych, BMŚ, Warszawa, 2013.

Ichtiofauna (ryby)

Z wyników przeprowadzonych inwentaryzacji ichtiofauny wynika, że w wodach przekopu występują tarlaki płoci i okonia, młode miętusy, kozy, szczupaki, ukleje, kiełbie, krąpie, klenie i jazie, pojedyncze cierniki, liny, wzdregi i jelce. Wśród gatunków objętych ochroną gatunkową w czasie inwentaryzacji wód przekopu przy jego brzegach, stwierdzono kozę (*Cobitis taenia*).

Herpetofauna (płazy i gady)

Z przedstawicieli płazów na przedmiotowym terenie występują głównie żaby zielone (*Pelophylax sp.*). Jest to prawdopodobnie populacja mieszana *P. ridibundus* i *P. kl. esculentus*, dla których jest to miejsce bytowania, żerowania i rozrodu. Populacja jest bardzo liczna i liczy do 1000 osobników. Parametry siedliska stwierdzone podczas przeprowadzania inwentaryzacji dodatkowo pozwalają je uznać za odpowiednie dla żab zielonych (*Pelophylax sp.*) i mało odpowiednie dla pozostałych stwierdzonych gatunków płazów, takich jak: kumak nizinny (*Bombina bombina*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), ropucha zielona (*Pseudepidalea viridis*), ropucha paskówka (*Epidalea calamita*), żaby brunatne (*Rana sp.*), ropucha szara (*Bufo bufo*), traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*).

Entomofauna (owady)

W wyniku przeprowadzonych prac odnotowano występowanie na tym terenie 3 gatunków owadów, podlegających ochronie i są to: trzmiel ziemny (*Bombus terrestris*), trzmiel kamiennik (*Bombus lapidarius*) i biegacz skórzasty (*Carabus coriaceus*). Dwa ostatnie gatunki odnotowane były zaledwie jednokrotnie podczas wszystkich przeprowadzonych obserwacji. Zarówno trzmiel ziemny, jak i trzmiel kamiennik, to gatunki środowisk otwartych, krajobrazu rolniczego wśród pól i łąk. Ich obecność w obrębie badanego terenu należy uznać za efemeryczną, tym bardziej, że wszystkie obserwacje dotyczyły osobników dorosłych, odwiedzających kwiaty. Nie stwierdzono gniazd gatunków. Biegacz skórzasty preferuje tereny lesiste, suche. Rzadko spotykany jest w innych typach siedlisk. Na inwentaryzowanym obszarze gatunek stwierdzony jednorazowo podczas kontroli czerwcowej (1 osobnik). Teren przekopu jest bardzo wilgotny, co ma ogromny wpływ na liczebność tego gatunku. Ogólnie należy stwierdzić, że pomimo odnotowania ww. gatunków na przedmiotowym terenie, obszar ten jest bez znaczenia dla nich ze względu na brak miejsc do gniazdowania (wilgoć) oraz niewielką ilość roślin żywicielskich.

Chiropterofauna (nietoperze)

W celu pełnego rozpoznania warunków przyrodniczych terenu przekopu Klucz-Ustowo prowadzono obserwacje chiropterologiczne, które obejmowały żerowiska wzdłuż światła przekopu oraz jego brzegi. Inwentaryzację prowadzono wzdłuż transektu wodnego o długości około 2 km. Rozpoznanie chiropterologiczne inwentaryzowanego odcinka rzeki Odry w miejscach planowanych prac wraz z brzegami wykazało występowanie 7 gatunków nietoperzy: karlik większy (*Pipistrellus nathusii*), karlik malutki (*Pipistrellus pipistrellus s.s.*), karlik drobny (*Pipistrellus pygmaeus*), borowiec wielki (*Nyctalus noctula*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme*) oraz 1 grupę nocków nieoznaczonych. Wszystkie nietoperze korzystały ze światła przekopu jako miejsca

żerowania. Wszystkie wyżej wymienione gatunki podlegają w Polsce ochronie ścisłej i wymagają ochrony czynnej.

Teriofauna (ssaki)

Teren planowanej inwestycji i jej otoczenie został rozpoznany pod kątem teriofauny chronionej. W celu zbadania ssaków zostały przeprowadzone transekty liniowe wzdłuż przekopu oraz w jego buforze (50 m). Transekt odbywał się z łądu oraz z wody. W obrębie przedmiotowego terenu stwierdzono występowanie następujących ssaków: ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*), ryjówka malutka (*Sorex minutus*), karczownik ziemnowodny (*Arvicola amphibius*), badylarka (*Micromys minutus*), bóbr europejski (*Castor fiber*), gronostaj (*Mustela erminea*), wydra europejska (*Lutra lutra*).

Ornitofauna (ptaki)

W związku z planami przystąpienia do realizacji przedmiotowego zadania wykonano inwentaryzację ornitofauny obszaru przekopu Klucz-Ustowo. Wzdłuż przekopu odnotowano gniazdowanie 20 gatunków ptaków, część z nich związana była z zadrzewieniami rosnącymi wzdłuż przekopu, natomiast 8 gatunków związanych było ze środowiskiem wodno-błotnym.

Wykaz awifauny lęgowej przekopu Klucz-Ustowo

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczebność (liczba par)	Biotop
Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	4	WB
Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	+	Z
Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	+	Z
Kos	<i>Turdus merula</i>	+	Z
Krakwa	<i>Anas strepera</i>	1	WB
Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	2-3	WB
Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	+	Z
Makolągwa	<i>Cannabina cannabina</i>	+	Z
Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	+	Z
Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	+	Z
Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	+	Z
Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	+	Z
Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	+	WB
Rokitniczka	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	+	WB
Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	+	Z
Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	+	Z
Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	3	WB
Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	+	WB
Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	+	Z

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczebność (liczba par)	Biotop
Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	1	WB

Oznaczenia. Biotop: WB – gatunek gniazdujący w środowisku wodno-błotnym, Z – gatunek gniazdujący w zadrzewieniach, + - potwierdzone występowanie bez określenia ilości

Ponadto w obrębie przedmiotowego terenu zaobserwowano ornitofaunę przelotną:

- kormoran czarny (*Phalacrocorax carbo*) – w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) nie obserwowany, od sierpnia odnotowywany regularnie, maksymalnie do 30 osobników w listopadzie. Ptaki żerowały na wodzie i odpoczywały na okolicznych drzewach;
- krzyżówka (*Anas platyrhynchos*) – oprócz ptaków lęgowych od końca czerwca obserwowano grupy po 5-12 osobników;
- czapla siwa (*Ardea cinerea*) – przez cały okres obserwowano pojedyncze ptaki (po 1-3 os.).
- bielik (*Haliaeetus albicilla*) – regularnie obserwowano 1 osobnika przesiadującego na drzewach;
- trzmiełojad (*Pernis apivorus*) – raz obserwowano ptaka krążącego nad przekopem.

Flora i siedliska przyrodnicze

Na badanym obszarze zinwentaryzowano jeden gatunek objęty prawną ochroną, tj. dzięgiel litwor nadbrzeżny (*Angelica archangelica ssp. litoralis*), który występuje w rozproszeniu wzdłuż obu brzegów przekopu. W 2017 roku liczebność gatunku na omawianym stanowisku oszacowano na około 250 okazów.

W trakcie prowadzonych lustracji terenu nie stwierdzono występowania gatunków grzybów objętych ochroną prawną.

Jedynym typem siedliska przyrodniczego, którego występowanie stwierdzono na przedmiotowym terenie są łągi wierzbowe o kodzie 91E0 (Ass. *Salicetum albo-fragilis*), które występują wzdłuż południowego brzegu przekopu Klucz – Ustowo.

Poza obszarem realizacji Zadania w kanałach Międzyodrza oraz wzdłuż brzegów Regalicy (Odry Wschodniej) na wysokości szczecińskich osiedli Żydowce-Podjuchy-Zdroje zidentyfikowano w 2017 r. stanowiska kotewki orzecha wodnego (*Trapa natans*). Gatunek ten najliczniej występuje w kanale Obnica Północna, gdzie rośnie wzdłuż brzegów prawie na całej długości kanału (ok. 2,5 km), który łączy się z przekopem Klucz – Ustowo. Z kanału Obnica Północna gatunek rozprzestrzenia się wzdłuż zachodniego brzegu Regalicy na odcinku około 3,5 km, sięgając na północ do okolic Siedlińskiej Kępy. Populacja gatunku jest liczna i silna, zajmuje rozległy obszar i corocznie go powiększa. Cały czas jednak ma charakter inicjalny (młody) o czym świadczy koncentracja większości osobników w akwenu, w którym nastąpiła kolonizacja dolnej Odry (kanał Obnica Północna). Gatunek umieszczony jest na europejskiej czerwonej liście roślin naczyniowych. W Polsce kotewka jest rośliną bardzo rzadką.

4.8. POZOSTAŁE OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ

Działania prowadzone będą w obrębie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, utworzonego 1 kwietnia 1993 roku, Rozporządzeniem nr 4/1993 Wojewody Szczecińskiego (Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 4, poz. 50). Planowane działania z zakresu gospodarki wodnej nie kolidują z zakazami określonymi w Rozporządzeniu nr 9/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.

Obszarowe formy ochrony przyrody znajdują się w następującym oddaleniu od obszaru planowanego Zadania (podano w odległości do 5 km).

Nazwa	Odległość [km]
Rezerваты przyrody	
Kurowskie Błota	ok. 0,7
Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika	ok. 3,4
Kanał Kwiatowy	ok. 3,5
Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem	ok. 4,5
Zdroje	ok. 4,7
Parki krajobrazowe	
Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry	w obszarze
Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa"	ok. 2,4
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	
Zaleskie Łęgi	ok. 3,3
Natura 2000 Obszary specjalnej ochrony ptaków	
Dolina Dolnej Odry PLB320003	w obszarze
Natura 2000 Specjalne obszary ochrony siedlisk	
Dolna Odra PLH320037	w obszarze
Wzgórze Bukowe PLH320020	ok. 2,1
Ostoja Wełtyńska PLH320069	ok. 3,5
Stanowiska dokumentacyjne	
Margle kredowe nad jeziorem Szmaragdowym	ok. 4.8
Użytki ekologiczne	
Klucky Ostrów	ok. 0,5
Trawiasta Dolina	ok. 3,2
brak nazwy	ok. 3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>)

Lokalizację terenu Zadania na tle granic form ochrony przyrody przedstawiono w Załączniku 6b do PZŚ.

Działania objęte Zadaniem prowadzone będą ponadto w sąsiedztwie obrębów ochronnych dla ryb wskazanych w rozporządzeniu 10/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie ustanowienia obrębów ochronnych na rzece Odrze, Odrze Zachodniej, Odrze Wschodniej, Regalicy i kanałach Międzyodrza (Dz.U. Woj. Zach. Nr 51, poz.749). Rejon działań to bezpośrednie sąsiedztwo poniższych obrębów ochronnych (opis zgodnie z załącznikiem 1 ww. rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego):

Wykaz obrębów ochronnych na rzece Odrze, Odrze Zachodniej, Odrze Wschodniej, Regalicy i kanałach Międzyodrza w sąsiedztwie przekopu Klucz – Ustowo.

Lp.	Wyszczególnienie wód	Opis miejsca	Przestrzeń ochronna
20	Odra Zachodnia	2 km w górę przekopu Klucz – Ustowo (Skośnica)	2000 m
22	Międzyodrza	Kanał Obnica na południe od śluzy przy przekopie Klucz - Ustowo	400 m
26	Odra Wschodnia	Kanał Klucki na zachód od m. Szczecin - Klucz	Na całej długości

Lokalizację terenu Zadania na tle granic obrębów ochronnych dla ryb przedstawiono w Załączniku 6c do PZŚ.

4.9. ZABYTKI KULTURY

W obszarze realizacji Zadania nie stwierdzono obiektów zabytkowych, a teren Zadania leży poza strefami ochrony konserwatorskiej.

4.10. LUDNOŚĆ I DOBRA MATERIALNE

Obszar realizacji Zadania położony jest poza bezpośrednim sąsiedztwem terenów zabudowanych. Roboty realizowane będą na obszarze wodnym w obrębie terenów zielonych.

5. PODSUMOWANIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

5.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ

Realizacja Zadania nie wpłynie na powierzchnię ziemi i walory krajobrazowe, gdyż prace prowadzone będą wyłącznie w obrębie cieku wodnego – przekopu Klucz-Ustowo. Na długości przekopu Klucz-Ustowo nie przewiduje się tworzenia zaplecza budowy na lądzie. Wykonawca we własnym zakresie zorganizuje sobie zaplecze budowy z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury pływającej. Nie przewiduje się przekształceń powierzchni terenu poza korytem przekopu Klucz-Ustowo.

5.2. KLIMAT

Realizacja zadania nie powoduje oddziaływań na klimat o znaczącym charakterze na etapie realizacji i eksploatacji.

W związku z powyższym nie proponuje się wprowadzenia działań łagodzących ani monitoringowych w zakresie klimatu.

5.3. STAN SANITARNY POWIETRZA

Podczas realizacji Zadania źródłami emisji zanieczyszczeń będą silniki spalinowe refulerów oraz środków transportu wodnego. Uciążliwość dla powietrza związana z realizacją Zadania będzie niewielka i ograniczy się do bezpośredniego sąsiedztwa miejsca prowadzenia robót.

Uznano jednak, iż w celu ograniczenia wpływu robót na stan sanitarny powietrza w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.4. GLEBY I GRUNTY

Realizacja Zadania nie wpłynie na występujące w rejonie Zadania gleby i grunty, gdyż prace prowadzone będą jedynie w obrębie cieku wodnego – przekopu Klucz-Ustowo. Nie przewiduje się zajęcia terenu i jego przekształceń poza torem wodnym w korycie przekopu – patrz. 5.1.

Prace będą polegały przede wszystkim na ukopie materiału z dna rzeki przy pomocy refulerów oraz składowaniu go na szalandę lub barkę. Do prac wykończeniowych, np. formowania skarp toru wodnego, czy miejscowo do likwidacji wypłyceń, w przypadku, gdy po zakończeniu bagrowania, po dokonaniu sondowania dna będzie to konieczne, dopuszcza się użycie innego sprzętu, np. pogłębiarki chwytkowej czy podsiębiernej. Urobek z pogłębiania zostanie przetransportowany drogą wodną na istniejące pole odkładu Mańków (gmina Stepnica), będące w zarządzie Urzędu Morskiego w Szczecinie. Nie przewiduje się magazynowania urobku w rejonie realizacji Zadania.

W celu ograniczenia wpływu robót na stan gleb i gruntów w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Zadanie realizowane będzie w obrębie zlewni Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) RW6000211971 Odra od Odry Zachodniej do Parnicy. Działania prowadzone będą

w obrębie przekopu Klucz – Ustowo (Skośnica), który jest odgałęzieniem rz. Odry Wschodniej w km 730,5 i łączy się z Odrą Zachodnią w km 29,8. Długość przekopu i zakres planowanych działań dotyczy ok. 3,8% długości cieków JCWP.

Realizacja Zadania może okresowo pogorszyć jakość wód powierzchniowych ze względu na prace w korycie przekopu powodujące zwiększenie ilości zawiesin w wodzie. Ze względu na stosunkowo niewielką skalę przestrzenną przedsięwzięcia, w stosunku do całej JCWP, zakres negatywnego oddziaływania, przy zastosowaniu wskazanych środków minimalizujących w zakresie sposobu (zastosowanie refulerów do realizacji większości prac pogłębiarskich) i terminu prowadzenia prac, nie będzie znaczący. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i odwracalne.

Grunt z dna przekopu Klucz-Ustowo nie jest zanieczyszczony i nie występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych.

Przekop Klucz-Ustowo jest antropogenicznym przekopem, łączącym Odrę Zachodnią z Odrą Wschodnią, regularnie pogłębianym, a ostatni raz w 2011/2012 roku.

W związku z powyższym nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań o znaczącym, trwałym charakterze, które mogłyby wpływać na osiągnięcie celów środowiskowych wyznaczonych dla przedmiotowej JCWP w aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami dla obszaru dorzecza Odry.

Realizacja zadania wymaga zapewnienia dostaw paliwa. Tankowanie odbywało się będzie jedynie w miejscu wyznaczonym do tankowania. Zapewniony zostanie sprzęt i środki chemiczne (sorbenty) do likwidacji rozlewów, zgodnie z opracowaną procedurą rozlewową (p. 6.14).

W celu zapobiegania ew. negatywnym oddziaływaniom na etapie realizacji robót na stan wód powierzchniowych (w szczególności w wyniku awaryjnych wycieków substancji ropopochodnych) należy wdrożyć działania łagodzące określone w Zał. 1 do niniejszego PZŚ.

5.6. WODY PODZIEMNE

Realizacja Zadania nie wpłynie na wody podziemne - nie zakłada się eksploatacji i ujmowania wód podziemnych, nie powstaną także źródła zanieczyszczeń tych wód.

Teren Zadania znajduje się na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) PLGW60004, poza lokalizacją Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

W celu zapobiegania ew. negatywnym oddziaływaniom na etapie realizacji robót na stan wód podziemnych należy wdrożyć działania łagodzące określone w Zał. 1 do niniejszego PZŚ.

5.7. PRZYRODA OŻYWIONA

Realizacja Zadania poprzedzona została wykonaniem inwentaryzacji przyrodniczej, na podstawie której sformułowano stosowne działania łagodzące. Informacje na temat wyników inwentaryzacji zawarto w p. 4.7.

Ichtiofauna

Z wyników przeprowadzonych inwentaryzacji ichtiofauny wynika, że w wodach przekopu występują tarlaki płoci i okonia, młode miętusy, kozy, szczupaki, ukleje, kielbie, krąpie, klenie

i jazie, pojedyncze cierniki, liny, wzdregi i jelce. W związku z planowanymi pracami pogłębiarskimi generującymi hałas i wibracje, należy spodziewać się ucieczek ww. gatunków ryb. Jednak pogłębianie wykonane będzie poprzez wzniesienie gruntu z dna głowicą refulerów, a następnie pompowanie go na środki transportu. Wywołana pierwszymi pracami pogłębiarskimi zwiększona mobilność osadu (zwiększona dostępność dotąd „zablokowanego” w substracie pokarmu), może powodować powstawanie „pułapek ekologicznych” i odcięcie od możliwości ucieczki bądź nawet lokalnie zasypaniem części ryb zwabionej pojawiającym się pokarmem. Aby uniknąć lub zminimalizować możliwość powstawania „pułapek ekologicznych”, prace będą prowadzone w sposób umożliwiający niezakłóconą łączność wód przekopu z Odrą, tj. poprzez prowadzenie ich rozpoczynając od jednego końca przekopu, kierując się w stronę drugiego krańca.

Wśród gatunków objętych ochroną gatunkową w czasie inwentaryzacji wód przekopu przy jego brzegach, stwierdzono kozę (*Cobitis taenia*). Jak wskazują dotychczasowe doświadczenia monitoringowe w ramach monitoringu gatunków zwierząt w Polsce, największe negatywne oddziaływanie na populacje kozy mają zanieczyszczenia wód i gleby oraz regulowanie i kształtowanie koryt rzecznych. Mniej nasilone oddziaływania wynikają z uprawy i nawożenia, eutrofizacji wód oraz kłusownictwa i wędkarstwa. Jednak jako główne zagrożenia populacji wskazuje się umocnienia brzegów zmniejszające różnorodność siedlisk w korycie, pobór kruszywa z koryta rzeki powodujący niszczenie charakterystycznych siedlisk (piasek, roślinność zanurzona), które są ważne dla rozrodu, a także pogorszenie jakości wody wywołane ściekami i eutrofizacją oraz pogorszenie jakości hydromorfologicznej rzek na skutek prac hydrotechnicznych.

Realizacja zadania nie będzie wiązała się z żadnym z ww. oddziaływań. Zakres prac przewidziany do wykonania ograniczony będzie jedynie do toru wodnego. Nie przewiduje się więc prowadzenia prac na brzegach przekopu, w tym ingerencji w przybrzeżny pas trzcinowisk. Zakładane parametry prac i prowadzenie ich w bezpiecznej odległości od brzegów przekopu nie powinny zagrozić przybrzeżnym siedliskom tego gatunku. Oddziaływanie planowanego do wykonania pogłębienia na ichtiofaunę ograniczone będzie poprzez sposób prowadzenia prac, tj. refulację do realizacji podstawowego zakresu prac – co ogranicza wzrost zawiesiny i pogorszenie warunków tlenowych. Ponadto planowane jest minimalizowanie ewentualnego wpływu na ichtiofaunę poprzez dobranie terminów prac poza okresem ochronnym dla ryb oraz realizację dodatkowych działań minimalizujących w przypadku stwierdzenia faktycznego ciągu migracyjnego ryb w okresie prowadzenia prac. W okresie tarła większości gatunków ryb zasiedlających dolną Odrę (marzec- czerwiec) prace bagrownicze nie będą wykonywane, ponieważ wrażliwość ikry oraz wylęgu na dopływ zawiesiny jest znacznie wyższa niż w przypadku starszych stadiów rozwojowych ryb.

Herpetofauna

Badania herpetofauny wskazały, że z przedstawicieli płazów na przedmiotowym terenie występują głównie żaby zielone. Populacja jest bardzo liczna i liczy do 1000 osobników. Potencjalnymi zagrożeniami dla żab zielonych i innych stwierdzonych gatunków mogłyby być: częściowa utrata siedlisk, zapewne ulegająca stopniowej samoczynnej kompensacji z upływem

czasu, ryzyko płoszenia i incydentalnego uśmiercania pojedynczych osobników podczas trwania prac. Nie przewiduje się istotnego długofalowego wpływu zagrażającego ciągłości populacji czy istotnie redukującego ich liczebność, ponieważ siedlisko dla obserwowanych gatunków nie zostanie długofalowo istotnie zmienione, gatunki te są odporne na podobne zmiany, występują licznie w sąsiedztwie inwestycji w obszarze niezmienionym. Stąd też nie ma konieczności modyfikacji inwestycji z uwagi na ochronę gatunków gadów i płazów.

Chiropterofauna

Rozpoznanie chiropterologiczne w miejscach planowanych prac wraz z brzegami wykazało występowanie nietoperzy, które korzystały ze światła przekopu jako miejsca żerowania. Na brzegach przekopu, zidentyfikowano kilka potencjalnie cennych obszarów mogących w przyszłości stanowić siedlisko rozrodcze dla nietoperzy ze względu na występujące w ich obrębie drzewa dziuplaste.

Populacje nietoperzy cechują się dużą dynamiką, co oznacza, że z roku na rok zmienia się lokalizacja oraz liczebność kolonii w schronieniach dziennych, co pociąga za sobą zmiany we wzorach korzystania z żerowisk. Ingerencja w profil przekopu i jego głębokość może pociągnąć za sobą zmiany w jakości siedlisk owadów, co może przełożyć się na okresową i chwilową zmianę atrakcyjności żerowisk na tym obszarze, która jednak po zakończeniu prac powróci do stanu poprzedniego.

Zadanie nie obejmuje działań, które wpływałyby znacząco na populacje nietoperzy, takich jak:

- ingerencja w obrębie obszarów mogących w przyszłości stanowić siedlisko rozrodcze dla nietoperzy ze względu na występujące w ich obrębie drzewa dziuplaste,
- intensywne oświetlenie terenu powodujące przepłaszanie nietoperzy z żerowisk oraz kryjówek,
- prowadzenie prac w okresie rozrodu nietoperzy, który przypada na czerwiec.

Teriofauna

Inwentaryzacją objęte były gatunki ssaków podlegające ochronie na podstawie prawa krajowego, wymienione w Załączniku Dyrektywy Siedliskowej, zagrożone w Polsce i wymienione w czerwonej księdze. W obrębie przedmiotowego terenu stwierdzono występowanie: ryjówki aksamitnej, ryjówki malutkiej, karczownika ziemnowodnego, badylarki, bobra europejskiego, gronostaja, wydry europejskiej. Mając na uwadze zakres planowanych do wykonania prac i brak ingerencji w strefę lądową, jak również stosunkowo krótki czas realizacji Zadania nie należy spodziewać się znaczącego oddziaływania na ww. gatunki.

Ornitofauna

Wzdłuż przekopu Klucz – Ustowo odnotowano gniazdowanie 20 gatunków ptaków, część z nich związana była z zadrzewieniami wzdłuż przekopu, natomiast 8 gatunków związanych było ze środowiskiem wodno-błotnym. Ponadto w obrębie przedmiotowego terenu zaobserwowano ornitofaunę przelotną. Mając na uwadze charakter, zakres, skalę planowanego zamierzenia, jak

również wyniki przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych oraz czas planowany do wykonania Zadania, należy stwierdzić, że wykonanie inwestycji poza okresem lęgowym ptaków w oczywisty sposób nie wpłynie na zakłócenie lęgów. Wykonanie prac bagrowniczych zaplanowano bowiem na okres od 1 sierpnia do 31 grudnia. Podczas fazy realizacji Zadania niewątpliwie dojdzie do płoszenia występującej tam ornitofauny, która, jak należy przypuszczać, na czas realizacji Zadania przeniesie się na tereny sąsiednie. Jednak nie będzie to znaczący wpływ, ponieważ po zakończeniu Zadania, wszelkie oddziaływania ustaną.

Flora i siedliska przyrodnicze

Na badanym obszarze stwierdzono występowanie jednego gatunku objętego prawną ochroną, tj. dzięgiela litwora nadbrzeżnego, który występuje w rozproszeniu wzdłuż obu brzegów przekopu. W trakcie prowadzonych lustracji terenu nie stwierdzono występowania gatunków grzybów objętych ochroną prawną. Jedynym typem siedliska przyrodniczego, którego występowanie stwierdzono na przedmiotowym terenie, są łągi wierzbowe o kodzie 91E0, które występują wzdłuż południowego brzegu przekopu.

Głównym czynnikiem ekologicznym decydującym o specyfice lasów lęgowych są warunki wodne, w szczególności związane z pionowym i poziomym ruchem wód, a częstotliwość i długość zalewów powierzchniowych oraz ruch wód gruntowych decydują o specyfice poszczególnych podtypów tego siedliska. Z uwagi na zakres Zadania, jak również fakt, że w związku z realizacją inwestycji nie będzie konieczności wejścia z pracami na ląd, nie nastąpi fizyczne zniszczenie, ani zagrożenie dla występujących na południowym brzegu lęgów, jak i stwierdzonych stanowisk dzięgiela litwora nadbrzeżnego.

Ponadto prace związane z bagrowaniem urobku z dna przekopu nie wpłyną na ruch wód gruntowych warunkujący występowanie ww. siedliska.

Kotewka orzech wodny

Osobne zagadnienie stanowi konieczność ochrony stanowisk kotewki orzecha wodnego (*Trapa natans*), których obecność stwierdzono w kanałach Międzyodrza w 2017 r. Gatunek ten najliczniej występuje w kanale Obnica Północna, a populacja z kanału Obnica Północna ma ewidentnie charakter źródłowy dla całej metapopulacji kotewki w dolnej Odrze. W celu ochrony populacji kotewki, zidentyfikowano zagrożenia dla populacji związane z prowadzeniem prac w korycie przekopu Klucz – Ustowo w celu określenia wymaganych działań minimalizujących oddziaływania. W kontekście planowanych prac hydrotechnicznych w przekopu Klucz-Ustowo, do czynników ryzyka dla populacji kotewki, należy:

- 1) skażenie wód zanieczyszczeniami uwolnionymi w wyniku awarii stosowanego sprzętu (zwłaszcza w czasie prac na wysokości ujścia kanału Obnica Północna i powyżej niego),
- 2) skażenie wód substancjami toksycznymi uwolnionymi z osadów dennych podczas prac pogłębieniowych (zwłaszcza w czasie prac na wysokości ujścia kanału Obnica Północna i powyżej niego),
- 3) poruszenie osadów i uniesienie ich przez wody wpływające do kanału Obnica Północna w ilości mogącej skutkować przysypaniem owoców w stopniu ograniczającym skielkowanie

nasion lub skutkującym zamuleniem kanału przyspieszającym jego sukcesję (spowolnienie przepływu wód i zarastanie).

Realizacja Zadania prowadzona będzie w sposób, który winien skutecznie zabezpieczyć populację kotewki orzecha wodnego w kanale Obnica Północna i powyżej niego, w szczególności ograniczyć uwalnianie zawiesiny podczas prowadzenia prac. Dodatkowo wprowadzono działania minimalizujące dedukowane ochronie tego gatunku.

Reasumując, powyższe informacje na temat wpływu Zadania na poszczególne gatunki fauny i flory, należy stwierdzić, że jego realizacja nie wpłynie na obszary chronione i nie wpłynie znacząco na gatunki chronione. Oddziaływanie na środowisko zarówno w trakcie wykonywania Zadania, jak i podczas etapu porealizacyjnego, będzie niewielkie i ograniczać się będzie generalnie do terenu realizacji Zadania.

W wyniku realizacji Zadania nastąpi usunięcie osadów z dna przekopu Klucz – Ustowo. Nie jest on cenny przyrodniczo pod względem występowania makrobentosu ani malakofauny, a naturalne odtworzenie się siedlisk i populacji gatunków, związanych z dnem przekopu, przewiduje się po okresie ok. 3 lat.

Dla ochrony walorów przyrody ożywionej, niezbędne jest prowadzenie działań minimalizujących, które określone są w Zał. 1 do niniejszego PZŚ i opisane w p. 6.8.

5.8. KLIMAT AKUSTYCZNY

Na etapie realizacji wystąpi typowe oddziaływanie związane z prowadzeniem prac bagrowniczych: emisje związane z eksploatacją refulerów oraz środków transportu wodnego.

Po realizacji prac nie przewiduje się oddziaływania na klimat akustyczny, w szczególności poza obszarem realizacji Zadania, tj. na lądzie.

Niemniej, uznano, iż w celu ograniczenia wpływu robót na klimat akustyczny w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.9. ZABYTKI KULTURY

Teren realizacji Zadania nie jest wpisany do rejestru zabytków oraz leży poza strefami ochrony konserwatorskiej. Ze względu na rodzaj i zakres prac oraz brak zabytków położonych w zasięgu oddziaływania obiektu, nie przewiduje się wpływu przedsięwzięcia na zabytki, nie przewiduje się również wystąpienia dla nich jakiegokolwiek zagrożenia ze strony realizowanych działań.

W celu zapobiegania i ograniczenia wpływu robót na krajobraz kulturowy i zabytki w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.10. DOBRA MATERIALNE

W zakresie ochrony dóbr materialnych, realizacja Zadania poprawi możliwości prowadzenia skutecznej akcji lodołamania, a tym samym wpłynie na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe

obszarów w dolinie Odry. W sąsiedztwie obszaru realizacji Zadania nie są zlokalizowane budynki czy inne obiekty infrastrukturalne, które mogłyby być narażone na oddziaływanie ze strony prowadzonych działań.

W celu zapobiegania i ograniczenia wpływu robót na dobra materialne w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ, które dotyczą w szczególności transportu wodnego urobku oraz urządzeń pływających wykorzystywanych do realizacji Zadania.

5.11. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI

Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi w trakcie realizacji Zadania może być związany m.in. z następującymi czynnikami:

- ryzyko kolizji z innymi jednostkami pływającymi, co stwarza zagrożenie dla personelu wykonującego roboty oraz załóg jednostek uczestniczących w kolizji (wypadek żeglugowy – patrz również p. 5.12.),
- wystąpienie podwyższonych stanów w Odrze stwarzających zagrożenie dla obszaru prowadzenia robót oraz jednostek pływających zaangażowanych w realizację robót,
- ryzyko utonięcia,
- odnalezienie niewybuchów i niewypałów.

Ograniczenie możliwości wystąpienia zagrożeń wymaga opracowania i wdrożenia niezbędnych procedur postępowania. W celu zapobiegania i ograniczenia wpływu robót na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.12. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA

Ze względu na charakter Zadania nie istnieje ryzyko wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska, wynikających z jego realizacji.

Niemniej można wskazać możliwość wystąpienia sytuacji kryzysowych, które skutkować mogą zagrożeniem dla środowiska w okresie realizacji Zadania:

- Powódź,
- Wyciek substancji ropopochodnych,
- Odnalezienie niewybuchów i niewypałów,
- Pożar,
- Wypadek żeglugowy.

Ograniczenie zagrożeń wynikłych z zaistnienia powyższych zdarzeń wymaga opracowania i wdrożenia niezbędnych procedur postępowania. W celu zapobiegania i ograniczenia zagrożenia w okresie realizacji Zadania należy wdrożyć działania łagodzące opisane w Zał. 1 do PZŚ.

5.13. ODDZIAŁYWANIE SKUMULOWANE

Zadanie „Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo”, planowane jest do realizacji w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (POPDOW). W ramach POPDOW przewiduje się realizację poniższych Zadań na odcinku Odry dolnej i granicznej:

- 1B.2 Prace modernizacyjne na Odrze granicznej.
- 1B.3/1 Budowa bazy postojowo-cumowniczej.
- 1B.3/2 Budowa infrastruktury postojowo-cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugowego.
- 1B.4/1 Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie.
- 1B.4/2 Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo.
- 1B.5 Przebudowa mostów do celów zapewnienia minimalnego prześwitu (w szczególności most kolejowy na Regalicy w Podjuchach i most drogowy na Warcie w Kostrzynie).

Zakres prac przewidziany do wykonania ograniczony będzie jedynie do toru wodnego. Wykonanie prac bagrowniczych będzie prowadziło do uniesienia się osadów z dna i wzrostu stężenia zawiesiny obecnej w wodach powierzchniowych. Oddziaływanie to ograniczone będzie poprzez sposób prowadzenia prac, tj. refulację, co ograniczy wzrost stężenia zawiesiny i pogorszenie warunków tlenowych. Ponadto planowane jest ograniczenie wykonywania prac do okresu dnia, czyli do godz. 17-tej, jak również wprowadzane będą przerwy (przestoje) w trakcie wykonywania prac w ciągu dnia. Powyższe pozwala zdefiniować oddziaływanie jako lokalne, okresowe, krótkotrwałe i odwracalne, a tym samym wykluczyć prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływania transgranicznego.

Zagadnienie kumulacji oddziaływań w tym przypadku rozważać można jedynie w kontekście czasowej równoległej realizacji tych z ww. zadań zlokalizowanych w najbliższej odległości, dającej podstawę do analizy ewentualnego potencjalnego kumulowania się oddziaływań, tj. przebudowa mostu w Podjuchach (Zadanie 1B.5) oraz budowa bazy dla lodolamaczy (1B.3/1), które odbywać się będą w odległości odpowiednio ok. 2,5 km i powyżej 3 km od miejsca przedmiotowego przedsięwzięcia. Z uwagi na odległość omawianych przedsięwzięć od siebie, a w szczególności niewielkiej skali przedmiotowego Zadania oraz lokalności zdefiniowanych jego oddziaływań, nie dojdzie do kumulacji oddziaływań, w tym także związanych z emisją hałasu związanego z pracami budowlanymi, czy emisją do powietrza, czy rozprzestrzenianiem się zawiesiny. Jednocześnie planowane prace w korycie przekopu Klucz-Ustowo zlokalizowanego na terenie Międzyodrza nie będą kumulowały się z pracami w zakresie Zadania 1A.3 „Przywrócenie walorów przyrodniczych Doliny Dolnej Odry poprzez poprawę zdolności retencyjnych i przeciwpowodziowych Międzyodrza”, z uwagi na rezygnację z realizacji tego przedsięwzięcia.

Nie zdiagnozowano więc możliwości kumulowania się oddziaływań ww. przedsięwzięć z przedmiotową inwestycją. Dla planowanego przedsięwzięcia w związku z zakładaną technologią prac bagrowniczych nie przewiduje się powstania istotnych, szczególnie negatywnych oddziaływań w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, emisji hałasu oraz zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych, jak również wpływu na elementy przyrodnicze.

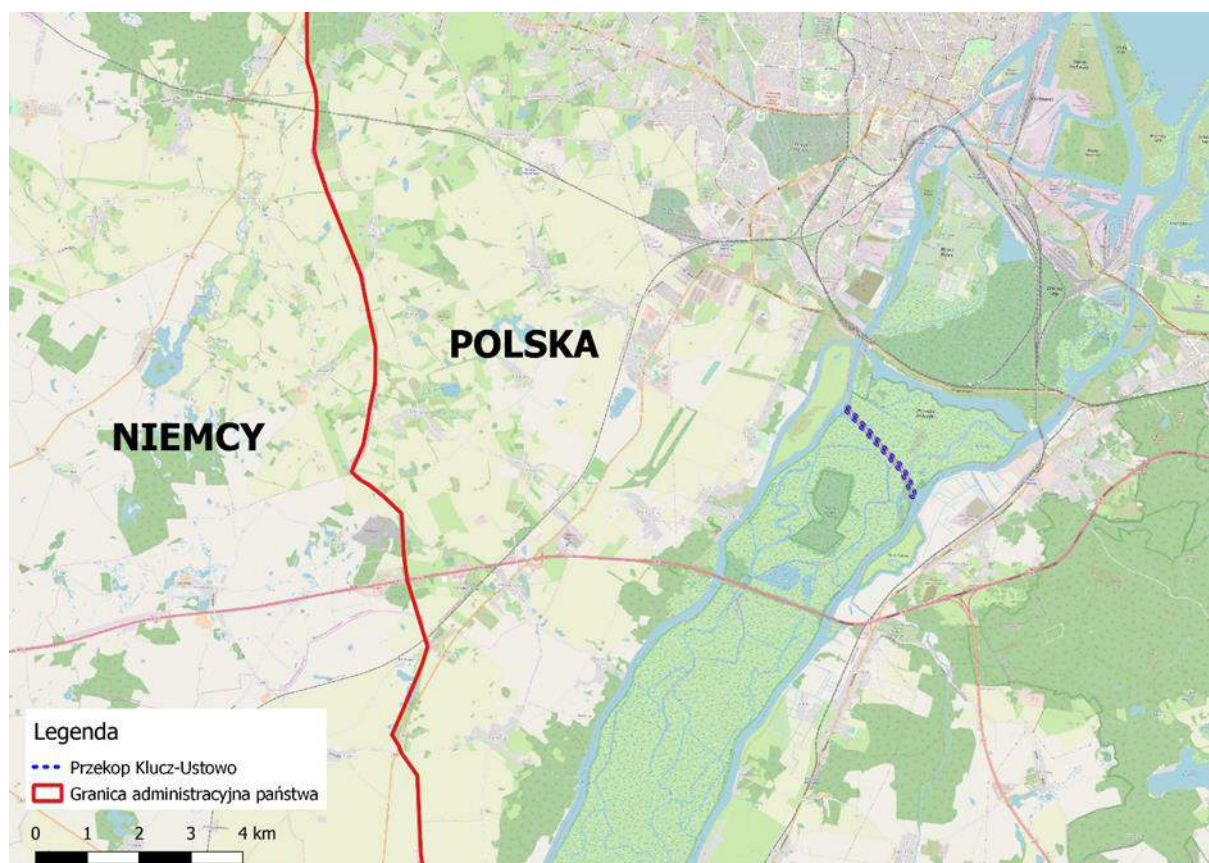
Tym samym realizacja przedsięwzięcia nie będzie powodowała kumulowania negatywnych oddziaływań z istniejącymi lub planowanymi w sąsiedztwie przedsięwzięciami.

Wszystkie prognozowane negatywne oddziaływania na środowisko będą miały charakter lokalny i nie będą powodować przekroczeń dopuszczalnych norm poza granicami obszaru inwestycji. Wszystkie uciążliwości będą miały charakter okresowy, ściśle związany z fazą budowy.

5.14. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Przekop Klucz-Ustowo (Skośnica) to kanał wodny o długości 2,7 km, łączący Odrę Wschodnią w km 730,5 z Odrą Zachodnią w 29,8 km. Planowane przedsięwzięcie realizowane będzie więc w całości na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w odległości 9 km, w linii prostej, od granicy państwowej z Republiką Federalną Niemiec.

Ryc. 2 Lokalizacja Zadania na tle państwowych granic administracyjnych

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem OpenStreetMap; licencja: <http://www.openstreetmap.org/copyright>

Mając, więc na uwadze przede wszystkim lokalizację i odległość miejsca wykonywania planowanych prac w obrębie przekopu Klucz-Ustowo nie istnieje możliwość transgranicznego oddziaływania na tereny położone poza granicami Polski. Ponadto skala i zakres planowanych do wykonania prac pozwala z całą pewnością wykluczyć możliwość transgranicznego oddziaływania prac bagrowniczych. Wybraną technologią wykonania bagrowania jest wydobywanie materiału z dna przekopu przy pomocy refulera oraz składowaniu go na szalandę lub barkę, a następnie odkład wydobytego urobku na polu refulacyjnym.

Podsumowując, z uwagi na lokalizację, charakter i zakres planowanego przedsięwzięcia nie przewiduje się możliwości transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji.

6. OPIS DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH

W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań planowanego Zadania na środowisko, w Załączniku 1 PZŚ podano zestaw działań łagodzących, obowiązujących Wykonawcę Robót. Działania te zostały opracowane na podstawie warunków zawartych w obowiązujących decyzjach administracyjnych w zakresie ochrony środowiska wydanych dla Zadania (w tym w dokumentacji zgłoszenia robót, o którym mowa w p. 3.5.) z uzupełnieniem o dodatkowe warunki ustalone na etapie przygotowania PZŚ. Poniżej przedstawiono wybrane, charakterystyczne działania łagodzące, w podziale na poszczególne komponenty środowiska omówione w rozdziale 5 PZŚ. Kompletna lista działań łagodzących zestawiona jest w Załączniku 1 PZŚ.

6.1. POWIERZCHNIA ZIEMI I KRAJOBRAZ

Realizacja Zadania nie powoduje przekształceń powierzchni ziemi i nie wprowadza zmian krajobrazowych. Na długości przekopu Klucz-Ustowo nie przewiduje się tworzenia zaplecza budowy na lądzie.

W przypadku przedmiotowego Zadania nie stwierdzono konieczności wykonywania działań łagodzących ze względu na ochronę powierzchni ziemi i krajobrazu.

6.2. KLIMAT

W przypadku przedmiotowego Zadania nie stwierdzono konieczności wykonywania działań łagodzących ze względu na ochronę lokalnych warunków klimatycznych.

6.3. STAN POWIETRZA

Wykonawca robót wdrażać będzie m.in. następujące działania łagodzące, mające na celu zmniejszenie/wyeliminowanie negatywnego oddziaływania Zadania na jakość powietrza poprzez ograniczenie emisji spalin z silników spalinowych:

- refulery oraz jednostki transportu wodnego używane na etapie wykonywania robót muszą być w pełni sprawne i spełniać aktualne wymogi prawne w celu ochrony przed emisją spalin do powietrza;
- należy ograniczyć czas pracy silników spalinowych refulerów i jednostek transportu wodnego podczas postoju (ograniczyć emisję w fazie tzw. jałowego biegu).

Działania w zakresie ograniczenia oddziaływania na stan powietrza wskazano w tabeli w Zał. 1 do PZŚ w następujących pozycjach 30 - 32 (kat. F- Wymagania dotyczące zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska (w tym ograniczenie emisji do środowiska).

6.4. GLEBY I GRUNTY

W trakcie realizacji Zadania nie przewiduje się prowadzenia prac poza korytem przekopu Klucz – Ustowo ani zajęć czasowych terenu na potrzeby zaplecza budowy.

Dodatkowo wprowadzono zakaz wykonania zaplecza lądowego oraz dróg i placów technologicznych na długości przekopu Klucz – Ustowo oraz zakaz prowadzenia prac na brzegach przekopu Klucz – Ustowo (Skońnica) oraz przyległym do niego lądzie, w tym w obrębie trzciniowisk – odpowiednio poz. 6 (kat. C - Wymagania dotyczące lokalizacji zaplecza lądowego oraz dróg, placów technologicznych, składów oraz miejsc postojowych) oraz poz. 21, 22 (kat. E - Wymagania dotyczące zabezpieczenia chronionych zasobów przyrodniczych), w tabeli w Zał. 1 do PZŚ.

Urobek z pogłębiania przekazany zostanie na pole refulacyjne. Warunki związane z korzystaniem z pola refulacyjnego określono w poz. 7 - 11 (kat. D - Wymagania dotyczące zagospodarowania osadów z pogłębiania).

6.5. WODY POWIERZCHNIOWE

W celu minimalizacji oddziaływań na wody powierzchniowe w zakresie wzrostu zawiesiny i pogorszenia warunków tlenowych w wodach przekopu, podstawowy zakres robót pogłębiarskich wykonany zostanie przez pogłębiarki ssące (refulacja). Prace pogłębiarskie dokonane zostaną z poszanowaniem niskiego nachylenia skarp (1:3), które zapobiegną gwałtownemu oderwaniu koryta od jego brzegów.

W celu ochrony wód przed zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi, wdrożone zostaną działania i procedury minimalizujące ryzyko zanieczyszczenia wód oraz zapewniające usunięcie zanieczyszczeń w przypadku ich przedostania się do środowiska. W przypadku wycieku substancji ropopochodnych do wód powierzchniowych, Wykonawca jest zobligowany do niezwłocznego zapewnienia ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz mechanicznego zebrania substancji ropopochodnej z powierzchni wody. Jednostki pływające wykorzystywane do realizacji Zadania muszą być wyposażone w sprzęt do likwidacji rozlewów, takie jak: zapory elastyczne, zapory pneumatyczne, zapory sorpcyjne czy sorbenty. Ponadto przed przystąpieniem do realizacji Zadania Wykonawca opracuje procedurę rozlewową, dotyczącą procedur i kroków do podjęcia w przypadku ewentualnego rozlewu substancji ropopochodnych.

Wykonawca zobligowany jest także do odpowiedniego użytkowania, w pełni sprawnego sprzętu, którego wykorzystanie na potrzeby realizacji Robót nie będzie stwarzać zagrożeń dla stanu wód. Działania łagodzące i zapobiegające wystąpieniu negatywnych oddziaływań na etapie robót, z zakresu ochrony wód powierzchniowych zestawione są w Zał. 1 do PZŚ i . w szczególności następujących pozycjach w tabeli:

- poz. 19, 23 (kat. E - Wymagania dotyczące zabezpieczenia chronionych zasobów przyrodniczych)
- poz. 24 - 29 (kat. F - wymagania dotyczące zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska (w tym ograniczenie emisji do środowiska)
- poz. 35 – 36 (kat. G - Wymagania dotyczące postępowania z odpadami i ściekami)
- poz. 48 (kat. I Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska)

6.6. WODY PODZIEMNE

Zadanie nie generuje negatywnych oddziaływań na stan wód podziemnych. Nie stwierdzono konieczności wykonywania dodatkowych działań łagodzących w zakresie ograniczenia oddziaływania na wody podziemne, wykraczających poza działania wskazane ze względu na ochronę wód powierzchniowych i gruntu (zgodnie z rozdz. 6.4. i 6.5.).

6.7. KLIMAT AKUSTYCZNY

Planowane w ramach Zadania prace nie spowodują istotnych negatywnych oddziaływań na tereny chronione akustycznie. W celu ograniczenia emisji hałasu, przewiduje się wdrożenie standardowych działań łagodzących, tak aby ograniczyć intensywność oddziaływań na etapie realizacji prac:

- a) ograniczony zostanie czas pracy pogłębiarek i środków transportu wodnego na tzw. biegu jałowym;
- b) zastosowany sprzęt do prac pogłębiarskich będzie sprawny technicznie, nie powodujący nadmiernej emisji hałasu.

Działania łagodzące z zakresu emisji hałasu to w szczególności następujące pozycje w tabeli w Zał. 1 do PZŚ:

- 30 - 32 (kat. F - Wymagania dotyczące zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska (w tym ograniczenie emisji do środowiska).

6.8. PRZYRODA OŻYWIONA

6.8.1. SIEDLISKA PRZYRODNICZE, FLORA I FAUNA

W celu zapobiegania wystąpieniu i ograniczania ewentualnych negatywnych oddziaływań na przyrodę zaproponowano szereg działań łagodzących, które należy wdrożyć na etapie realizacji prac.

W szczególności Wykonawca powinien zapewnić taki harmonogram prowadzenia prac, aby terminy realizowania bagrowania były dostosowane do zgłoszenia robót przedłożonego do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz PZŚ, tj.:

- minimalizowanie wpływu na ryby, ptaki i nietoperze poprzez dobranie terminów prac poza okresem ochronnym dla ryb oraz poza okresem lęgowym ptaków i okresem rozrodu nietoperzy (dopuszczalny termin prowadzenia prac: pomiędzy 1 sierpnia a 31 grudnia);
- podejmowanie dodatkowych działań łagodzących, tj. ograniczenie wykonywania prac do okresu dnia, czyli do godz. 17-tej, jak również wprowadzenie przerw (przebojów) w trakcie wykonywania prac w ciągu dnia, w przypadku stwierdzenia faktycznego ciągu migracyjnego w okresie jesiennym zgrupowań o charakterze zimowiskowym młodocianych stadiów okonia i sandacza – warunkowe działanie łagodzące wskazane w poz.

18 (kat. E - Wymagania dotyczące zabezpieczenia chronionych zasobów przyrodniczych) załącznika 1 do PZŚ;

Celem wprowadzenia ograniczeń czasowych w realizacji pracy jest wykluczenie wystąpienia oddziaływań w okresach szczególnej wrażliwości gatunków fauny na oddziaływania występujące podczas prac.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu prac pogłębiarskich na ichtiofaunę (ryby) zastosowana zostanie technologia prowadzenia prac, zapewniająca minimalizację wzrostu zawiesiny i pogorszenia warunków tlenowych w wodach przekopu. Dodatkowo, w celu ochrony ichtiofauny zakłada się wstrzymanie prac pogłębiarskich w przypadku odnotowania wysokich stężeń zawiesiny, zgodnie z zapisami w poz. 23 (kat. E - Wymagania dotyczące zabezpieczenia chronionych zasobów przyrodniczych) załącznika 1 do PZŚ.

W celu zminimalizowania możliwości powstawania „pułapek ekologicznych” dla ichtiofauny, prace będą prowadzone w sposób umożliwiający niezakłóconą łączność wód przekopu z Odrą, tj. poprzez prowadzenie ich rozpoczynając od jednego końca przekopu, kierując się w stronę drugiego krańca.

Powołany zostanie nadzór przyrodniczy, realizowany przez ekspertów środowiskowych Wykonawcy, którego obowiązkiem będzie m.in. stwierdzenie konieczności wdrożenia opisanych wyżej dodatkowych działań łagodzących wpływ na ichtiofaunę oraz zapewnienie zgodności prowadzonych prac z decyzją zezwalającą na odstępstwa od zasad ochrony gatunkowej (decyzja ta wskazana została w p. 3.5 i zamieszczona w załączniku 5).

W odniesieniu do potrzeby zabezpieczenia populacji kotewki orzecha wodnego (poza obszarem realizacji Zadania, w sąsiadującym z przekopem Klucz – Ustowo, kanałem Obnica Północna) wprowadzono w PZŚ, oprócz wyżej wymienionych działań (w szczególności w zakresie minimalizacji wzrostu zawiesiny), działania minimalizujące dedykowane dla tego gatunku. Obejmują one m.in. ograniczenia czasowe dla realizacji prac w rejonie ujścia Obnicy Północnej, wykluczenie ruchu sprzętu pływającego związanego z planowanymi pracami w kanale Obnica Północna) oraz zabezpieczenie okazów kotewki (rozet pozyskanych z różnych miejsc w obrębie Obnicy Północnej).

- Przed rozpoczęciem prac bagrowniczych, w okresie między 20 czerwca a 31 sierpnia, nadzór przyrodniczy dokona inwentaryzacji terenu przekopu Klucz-Ustowo pod kątem stwierdzenia występowania gatunków lokalnie ekspansywnych, a podlegających ochronie (m.in. kotewka orzech wodny, salwinia pływająca i grzybieńczyk wodny).
- W przypadku zarejestrowania obecności wymienionych wyżej gatunków chronionych w przekopie Klucz-Ustowo rekomendowane jest przeniesienie wszystkich okazów tych roślin do Obnicy Południowej.
- Przed rozpoczęciem prac Wykonawca zabezpieczy część okazów z populacji kotewki orzecha wodnego (50 rozet pozyskanych w pierwszej kolejności z przekopu Klucz-Ustowo, w przypadku stwierdzenia występowania gatunku, a następnie z różnych miejsc masowego występowania gatunku w obrębie Obnicy Północnej w okresie między 20 czerwca a 31 sierpnia). Rośliny te przeniesione zostaną na stanowisko zastępcze (np. w kanale głównym Obnicy Południowej, znajdującym się *vis a vis* Obnicy Północnej w obrębie Międzyodrza, w odległości min. 100 m od dawnej śluzy łączącej ten kanał z przekopem Klucz-Ustowo).

- W przypadku braku roślin kotewki orzecha wodnego w przekopie Klucz-Ustowo pozyskana zostanie kotewka do metaplantacji z Obnicy Północnej po uprzednim udokumentowaniu zasobów tego gatunku – pozyskana do przeniesienia liczba rozet nie może być większa niż 1% zasobów lokalnej części populacji.
- Wyżej wymienione działania prowadzone będą pod nadzorem zespołu przyrodniczego Wykonawcy, który odpowiedzialny będzie również za pozyskanie niezbędnych decyzji w zakresie odstępstw od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych.

Przeniesienie na stanowisko zastępcze części osobników z obfitej populacji jest sposobem na zwiększenie szans zachowania takiej populacji. Działanie zaplanowano jako zabezpieczające/asekuracyjne w związku z planowanymi pracami, które powinno skutkować osiedleniem kotewki na nowym stanowisku, gdzie populacja powinna mieć szanse się rozwijać. Działanie to pozwala poprawić perspektywy ochrony populacji kotewki nie tylko doraźnie w związku z planowanymi pracami, ale też docelowo w dalszej perspektywie czasu. Przy zakładanym scenariuszu zmian w środowisku nie powodującym znaczącego zagrożenia populacji wyjściowej - rośliny na stanowisku zastępczym powinny zostać na nim zachowane trwale zwiększając szanse utrzymania gatunku w dolinie dolnej Odry.

W przypadku stwierdzenia, na etapie realizacji, obecności siedlisk i gatunków fauny i flory, podlegających ochronie, wobec których konieczne będzie naruszenie zakazów określonych w obowiązujących przepisach, uzyskane zostaną kolejne decyzje zezwalające na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do osobników chronionych gatunków. Wykonawca zobowiązany jest do precyzyjnego i terminowego wdrożenia warunków zawartych w opisanych decyzjach.

Wykonawca przeprowadzi szkolenie z zasad i warunków PZŚ dla kadry kierowniczej i inżynierijno-technicznej Wykonawcy, w tym w zakresie sposobów postępowania w przypadku stwierdzenia sytuacji stwarzających zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Za szkolenie odpowiada Wykonawca i jego zespół nadzoru przyrodniczego.

Działania łagodzące w zakresie ochrony przyrody ożywionej to w szczególności następujące pozycje w tabeli w Zał. 1 do PZŚ:

- poz. 12 – 23 (kat. E - Wymagania dotyczące zabezpieczenia chronionych zasobów przyrodniczych)
- poz. 6 (kat. C - Wymagania dotyczące lokalizacji zapleczy budowy oraz dróg i placów technologicznych)
- poz. 56 (kat. K - Działania dotyczące odtwarzania zasobów środowiska przyrodniczego)
- poz. 59, 60 (kat. L - Wymagania dotyczące personelu wykonawcy zaangażowanego w realizację PZŚ)
- Poz. 67 - 70 (kat. N – Dedykowane działania dla ochrony populacji kotewki orzecha wodnego (*Trapa natans*) w kanale Obnica Północna).

6.8.2. OBSZARY CHRONIONE

W trakcie realizacji robót Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania norm, zakazów i wskazań oraz respektowania ograniczeń wynikających z istnienia obszarów i obiektów utworzonych na podstawie Ustawy o ochronie przyrody. W celu eliminacji zagrożenia dla organizmów wodnych występujących w przekopie Klucz - Ustowo w obrębie obszarów Natura 2000, prace związane z bagrowaniem dna przekopu prowadzone będą poza okresem ochronnym dla ryb oraz okresem lęgowym ptaków i rozrodu nietoperzy (patrz p. 6.8.1.). Nie przewiduje się prowadzenia prac poza korytem przekopu oraz tworzenia zaplecza budowy na lądzie na długości przekopu Klucz-Ustowo.

Działania łagodzące przyjęte dla siedlisk przyrodniczych oraz chronionych gatunków mają także zastosowanie w przypadku ochrony walorów przyrodniczych obszarów chronionych patrz p. 6.8.1.

6.9. KRAJOBRAZ KULTUROWY I ZABYTKI

Zgromadzona wiedza i materiały dotyczące planowanego Zadania wskazują, iż nie powoduje ono bezpośrednich negatywnych oddziaływań na zabytki i krajobraz kulturowy. Wykonawca zobowiązany jest jednak do wdrożenia działań prewencyjnych, w przypadku pojawienia się negatywnych oddziaływań, które mogą pojawić się na etapie prowadzenia robót (a obecnie są niemożliwe do określenia).

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) każdy kto w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryte przedmioty, zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce odkrycia, niezwłocznie zawiadomić o tym Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Wójta Gminy Kołbaskowo i Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino. Wykonawca powiadamia również w tym zakresie Inżyniera. W celu realizacji powyższych zapisów PZŚ związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i zabytków, Wykonawca uzyska, w razie potrzeby, także zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (WKZ) na prowadzenie ratowniczych badań archeologicznych.

Działania łagodzące z zakresu ochrony krajobrazu kulturowego i zabytków ujęto w Zał. 1 do PZŚ w pozycjach: 54 i 55 (J – Wymagania dotyczące ochrony zabytków kultury).

6.10. DOBRA MATERIALNE

Wykonawca będzie odpowiedzialny za wszelkie uszkodzenia budowli, oznakowania nawigacyjne dróg wodnych i innych obiektów inżynierskich i infrastruktury technicznej, spowodowane przez niego lub jego Podwykonawców podczas wykonywania robót, w tym transportu urobku i sprzętu. Wykonawca niezwłocznie naprawi wszelkie powstałe uszkodzenia na własny koszt, a także, jeśli to konieczne, przeprowadzi inne prace nakazane przez Inżyniera.

Realizacja prac podlegała będzie uzgodnieniu z Urzędem Żeglugi Śródlądowej zgodnie z zapisami wskazanymi w p. 6.14.

W celu m.in. eliminacji ryzyka kolizji z innymi jednostkami pływającymi, podczas realizacji robót, w tym transportu urobku i sprzętu, Wykonawca odpowiedzialny będzie za przestrzeganie przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych, zawartych w szczególności w: rozporządzeniach w sprawie przepisów żeglugowych oraz zarządzeniach w sprawie przepisów prawa miejscowego na drogach wodnych. Dotyczy to zarówno własnych jednostek, jak i jednostek podwykonawców.

Komplet działań łagodzących z zakresu ochrony dóbr materialnych zestawiono w Zał. 1 do PZŚ, są to w szczególności pozycje 3 - 5 w tabeli w Zał. 1 do PZŚ (kat. B - Wymagania dotyczące obsługi komunikacyjnej obszaru realizacji Zadania).

6.11. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI

Określono działania związane z ochroną zdrowia i bezpieczeństwa ludzi odnoszące się do odpowiedniej organizacji prac, środków technicznych, ochrony przeciwpożarowej, placów budowy, stanu i wykorzystywania pojazdów i maszyn oraz szkoleń z zakresu roznoszenia chorób typu HIV-AIDS.

Wykonawca realizował będzie prace zgodnie z planem prac czerpalnych, uzgodnionym z Urzędem Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie. Realizacja prac uwzględniona zostanie w stosownym komunikacie nawigacyjnym PGW WP RZGW w Szczecinie.

W odniesieniu do transportu drogą wodną należy także stosować w szczególności następujące wytyczne:

- środki transportowe (zestawy pływające) muszą spełniać wymagania stosownych w tym zakresie, a obowiązujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przepisów w zakresie żeglugi śródlądowej,
- środki transportowe (zestawy pływające) pod względem parametrów muszą być dostosowane do warunków wynikających z obecnej klasy drogi wodnej,

Wykonawca będzie odpowiedzialny za właściwe oznakowanie obszaru realizacji zadania (m.in. ustawienie tablicy informacyjnej na ładzie – ostrzeżenie dla wędkarzy i spacerowiczów) i sygnalizację jednostek pływających (statków oraz urządzeń i obiektów pływających) zgodnie z obowiązującym prawem, w tym w szczególności z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. Nr 212, poz. 2072) i zarządzeniem w sprawie przepisów prawa miejscowego na drogach wodnych. Oznakowanie i urządzenia sygnalizacyjne będą regularnie kontrolowane, w przypadku zniszczenia lub kradzieży oznakowania Wykonawca niezwłocznie je odtworzy lub uzupełni.

W trakcie prowadzenia robót Wykonawca zapewnia nadzór saperski nad robotami (prowadzony przez zespół nadzoru saperskiego), polegający na bieżącym sprawdzaniu i oczyszczaniu obszaru realizacji Zadania z przedmiotów niebezpiecznych pochodzenia wojskowego wraz z ich utylizacją.

Wykonawca przeprowadza także szkolenie z zasad i warunków PZŚ dla kadry kierowniczej i inżynieryjno-technicznej.

Działania łagodzące z zakresu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi zestawione są w Zał. 1 do PZŚ i są to w szczególności następujące pozycje w tabeli w Zał. 1:

- poz. 45 - 53 (I - Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska)
- poz. 37 - 44 (H - Wymagania dotyczące zapewnienia zdrowia i bezpieczeństwa ludzi)
- poz. 71 – 80 (O - Strategie zarządzania, plany wdrażania ESHS i szczególne wymagania polityk ESHS).

6.12. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA

Sytuacja kryzysowa

W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej należy w pierwszej kolejności powiadomić właściwe służby:

Służba	Nr telefonu
Numer alarmowy z telefonu komórkowego	112
Policja	997
Straż Pożarna	998
Pogotowie ratunkowe	999
Straż Miejska	986

Obowiązek powiadomienia właściwych służb zawarto w poz. 46 w Zał. 1 PZŚ (kat. I - Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska).

Powódź

Przed rozpoczęciem robót Wykonawca opracuje odpowiedni plan postępowania na wypadek wystąpienia tego rodzaju zdarzeń (*Plan ochrony przeciwpowodziowej na czas prowadzenia robót*) i uzyska akceptację Inżyniera dla ich treści. W dokumencie tym opisane zostaną m.in. procedury postępowania w przypadku wystąpienia tego rodzaju zjawisk (patrz rozdz. 6.14).

Obowiązek opracowania planu postępowania na wypadek powodzi zawarto w poz. 45 w Zał. 1 PZŚ (kat. I - Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska).

Wyciek substancji ropopochodnych

Innym rodzajem nadzwyczajnego zagrożenia jest wyciek substancji ropopochodnych do wód. W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia zanieczyszczeń środowiska, wdrożone zostaną odpowiednie środki zapobiegawcze odnoszące się m.in. do odpowiedniej organizacji i wyposażenia, w tym posiadanie zapór przeciwozlewowych oraz bieżącej kontroli stanu używanego sprzętu pogłębiarskiego.

W przypadku ewentualnego rozlewu substancji ropopochodnych, należy podjąć działania ograniczające rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, a także je niezwłocznie usunąć. Ponadto przed

przystąpieniem do realizacji Zadania Wykonawca opracuje procedurę rozlewową, dotyczącą procedur i kroków do podjęcia w przypadku ewentualnego rozlewu substancji ropopochodnych.

Działania łagodzące, określone w załączniku 1 PZŚ dla ochrony środowiska wodnego, zawarto w szczególności w pozycjach: 26, 48.

Odnalezienie niewybuchów i niewypałów

W przypadku odnalezienia niewybuchów lub niewypałów w trakcie prowadzenia robót, takich jak: zapalniki, pociski, bomby lotnicze, naboje artyleryjskie i karabinowe, pancernownice, granaty, wszelkiego typu miny, ładunki materiałów wybuchowych i in., Wykonawca powinien natychmiast przerwać pracę i ewakuować pracowników oraz powiadomić policję, licencjonowaną jednostkę saperską oraz Inżyniera i JWP.

W żadnym wypadku nie wolno odnalezionych niewybuchów lub niewypałów podnosić, odkopywać, zakopywać, przenosić, a także wrzucać do ognia lub do miejsc takich jak rzeki, kanały, starorzecza, rowy, itp. Zamawiający nie prowadził kontroli terenu robót pod kątem obecności niewybuchów lub niewypałów.

Wykonawca zobowiązany jest zapewnić podczas prowadzenia robót nadzór saperski (nadzór saperski Wykonawcy) polegający na bieżącym sprawdzaniu i oczyszczaniu terenu z przedmiotów niebezpiecznych pochodzenia wojskowego wraz z ich utylizacją.

Warunki odnośnie postępowania w przypadku odnalezienia niewybuchów lub niewypałów oraz zapewnienia nadzoru saperskiego określono w następujących pozycjach w Zał. 1 PZŚ:

- poz. 39 (kat. H - Wymagania dotyczące ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi)
- poz. 47 (kat. I - Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska)
- poz. 61 (kat. L - Wymagania dotyczące personelu Wykonawcy zaangażowanego w realizację PZŚ).

Wypadek żeglugowy

Wykonawca będzie odpowiedzialny za właściwe oznakowanie obszaru realizacji Zadania i sygnalizację jednostek pływających (statków oraz urządzeń i obiektów pływających) zgodnie z obowiązującym prawem, w tym w szczególności rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. Nr 212, poz. 2072) i zarządzeniem w sprawie przepisów prawa miejscowego na drogach wodnych. W przypadku wypadku żeglugowego należy powiadomić właściwego terytorialnie dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej.

Stosowne wymagania określone zostały w następujących pozycjach w Zał. 1 PZŚ:

- poz. 3 - 5 (kat. B - Wymagania dotyczące obsługi komunikacyjnej obszaru realizacji Zadania)
- poz. 49 - 53 (kat. I - Wymagania dotyczące nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska)

Pożar

Za ochronę przeciwpożarową w obszarze realizacji Zadania odpowiada Wykonawca. Szczegółowy sposób postępowania w przypadku wystąpienia pożaru, zawarty będzie w Planie BIOZ sporządzanym przez Wykonawcę (patrz rozdz. 6.14.). Wymóg opracowania przez Wykonawcę planu BIOZ i uzyskania akceptacji ze strony Inżyniera dla jego treści określono w poz. 37 (kat. H - Wymagania dotyczące ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi) tabeli w Zał. 1 do PZŚ.

6.13. ODPADY I ŚCIEKI

Realizacja Zadania wiązać się będzie z powstawaniem odpadów, dlatego należy w toku prowadzenia robót zminimalizować ich ilość i ograniczyć ich negatywny wpływ na środowisko. Należy postępować zgodnie z zasadą minimalizacji ilości powstających odpadów. Powstałe odpady należy odpowiednio segregować i zapewnić ich sukcesywny odbiór. Gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Ustawą z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej oraz Planem gospodarowania odpadami, o którym mowa w poz. 33 (kat. G - Wymagania dotyczące postępowania z odpadami i ściekami) Zał. 1 PZŚ.

Odpady statkowe zawierające oleje lub smary, odpady ładunkowe oraz powstałe na statkach i innych urządzeniach pływających ścieki i odpady komunalne gromadzone będą w obrębie jednostek pływających w sposób zabezpieczający przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska. Odpady statkowe przekazywane będą do punktów przyjęcia odpadów statkowych.

Urobek barkami lub szalandami zostanie przetransportowany na pole odkładu (pole refulacyjne). W trakcie realizacji Zadania Wykonawca na bieżąco będzie dokonywał oceny i weryfikacji jakości urobku pod kątem wszelkich ewentualnych zmian m.in. barwy, zapachu, konsystencji. W sytuacji stwierdzenia zmian Wykonawca bezzwłocznie wstrzyma prace, powiadomi Zamawiającego i zleci akredytowanemu laboratorium pobór prób i wykonanie badań w zakresie stanu jakościowego wydobytych osadów. W przypadku stwierdzenia obecności gruntów zanieczyszczonych (w których wykazano przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji w gruntach zgodnie z aktualnym prawodawstwem w tym zakresie tj. ustawą o odpadach, Prawem ochrony środowiska oraz aktami wykonawczymi ww. ustaw) zostaną one przekazane podmiotowi posiadającym odpowiednie zezwolenia na ich dalsze zagospodarowanie. Sposób postępowania z urobkiem i procedurę postępowania z urobkiem zanieczyszczonym, Wykonawca przedstawi w Planie gospodarowania odpadami i prześle do akceptacji Inżyniera przed rozpoczęciem robót.

Działania łagodzące w zakresie postępowania z odpadami to w szczególności następujące pozycje w tabeli w Zał. 1 do PZŚ:

- poz. 33 – 34 (kat. G - Wymagania dotyczące postępowania z odpadami i ściekami)
- poz. 7 -11 (kat. D - Wymagania dotyczące zagospodarowania osadów z pogłębiania)

6.14. WYMAGANIA DOTYCZĄCE WDROŻENIA PLANÓW DZIAŁAŃ W FAZIE BUDOWY

Wykonawca robót na podstawie wyspecyfikowanych działań łagodzących określonych w niniejszym PZŚ powinien opracować, a następnie uzyskać akceptację Inżyniera, dla poniżej opisanych własnych dokumentów niezbędnych do prowadzenia prac.

Wykonawca robót opracuje plan prac czerpalnych opisujący szczegółowo zarówno sposób oznakowania terenu prowadzonych prac, jak i ich harmonogram. Wykonawca opracuje Plan prac czerpalnych wraz z Projektem Bezpiecznej Żeglugi, który zostanie przekazany do zatwierdzenia właściwej administracji drogi wodnej oraz Urzędowi Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie oraz Urzędowi Morskiemu w Szczecinie w zakresie wykorzystania wód morskich.

- *Plan prac czerpalnych* zawierał będzie w szczególności informacje dotyczące:
  - sprzętu pływającego zaangażowanego w roboty czerpalne, jak i transport urobku na miejsce deponacji,
  - terminów prowadzenia prac na poszczególnych odcinkach przekopu,
  - parametrów frontu robót wraz ze sposobem oznakowania,
  - określenia ograniczeń przepustowości toru wodnego wynikających z planowanych robót,
  - warunki prowadzenia i lokalizacji operacji bunkrowania (tankowania) jednostek pływających,
  - planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (BIOZ) przy prowadzeniu prac czerpalnych.
- *Projekt Bezpiecznej Żeglugi*, który powinien zawierać między innymi:
  - wskazanie granic akwenu zajętego w czasie prowadzenia robót,
  - dane o rodzaju sprzętu pływającego, uprawnionego do wykonywania robót,
  - informację o czasie pracy w ciągu doby,
  - dane o oświetleniu nawigacyjnym i znakach nawigacyjnych,
  - tymczasowe miejsca postojowe sprzętu pływającego i punkty cumownicze,
  - miejsca postoju sprzętu po zakończeniu pracy,
  - dane o kwalifikacjach pracowników i nadzorze nad pracownikami,
  - dane o łączności radiowej,
  - informację o istniejącym oznakowaniu nawigacyjnym oraz urządzeniach pomiarowych i sposobie ich zabezpieczenia.

Projekt Bezpiecznej Żeglugi winien zapewniać bezpieczeństwo przepływającym jednostkom pływającym oraz jednostkom pracującym przy realizacji robót.

- *Plan BIOZ* powinien zawierać między innymi takie elementy, jak:
  - informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,
  - informację o wydzieleniu i oznakowaniu miejsca prowadzenia robót, stosownie do rodzaju zagrożenia,

- informację o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie prowadzenia robót,
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń,
- wskazanie miejsca przechowywania dokumentacji prowadzonych robót oraz dokumentów niezbędnych do prawidłowej eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych.

Plan BIOZ opracowany zostanie zgodnie z obowiązującym prawem. Przy opracowywaniu planu BIOZ Wykonawca zobowiązany jest położyć szczególny nacisk na kwestie bezpieczeństwa realizacji robót z wykorzystywaniem sprzętu pływającego. Roboty wykonywane będą także w warunkach atmosferycznych typowych dla okresu jesienno-zimowego. Przy sporządzaniu planu BIOZ należy zatem uwzględnić specyfikę robót obejmujących koryto rzeki oraz termin prowadzenia prac, co ma znaczenie m.in. przy ustalaniu procedur bezpieczeństwa przy wykonywaniu prac oraz wyposażania we właściwe środki ochrony osobistej pracowników.

Wykonawca opracuje ponadto:

- *Plan gospodarki odpadami*, który powinien zawierać między innymi takie elementy, jak:
  - przewidywane rodzaje i ilości odpadów,
  - sposoby zapobiegania negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko,
  - sposób zagospodarowania odpadów z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - rodzaj powstających odpadów oraz sposób ich magazynowania.

Wykonawca w Planie gospodarki odpadami winien uwzględnić zagospodarowanie urobku z pogłębiania.

- *Plan ochrony przeciwpowodziowej na czas prowadzenia robót*, który powinien zawierać między innymi takie elementy, jak:
  - monitorowanie sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej,
  - zasady pracy zespołu Wykonawcy w okresie zagrożenia powodziowego,
  - podstawowe obowiązki kluczowych członków Zespołu Przeciwpowodziowego,
  - listę osób funkcyjnych w okresie zagrożenia powodziowego,

- wykaz sprzętu i środków transportowych potrzebnych do przeprowadzenia akcji ratowniczych.
- *Procedurę rozlewową*, która powinna zawierać między innymi elementy, dotyczące trybu postępowania w przypadku rozlewu substancji chemicznych i ropopochodnych, tj.:
  - tryb wyposażenia poszczególnych jednostek w odpowiednie materiały w stosunku do przewidywanych zagrożeń i substancji,
  - tryb alarmowania i powiadamiania poszczególnych służb,
  - tryb postępowania, celem ograniczenia rozlewu,
  - tryb postępowania z materiałami sorpcyjnymi.
- *Strategie Zarządzania i Plany Wdrażania ESHS* (strategie zarządzania i plany wdrażania dot. ryzyk środowiskowych, społecznych, zdrowotnych i bezpieczeństwa), które zawierają m.in. elementy takie jak:
  - opis działań podejmowanych w celu zarządzania ryzykami,
  - opis wykorzystywanych materiałów, sprzętu, opis procesów zarządzania itp., które będą realizowane przez Wykonawcę i jego podwykonawców w celu minimalizacji ryzyk.

Wykonawca powinien przedkładać w sposób ciągły do wstępnej akceptacji Inżyniera, dodatkowe *Strategie Zarządzania i Plany Wdrażania ESHS* które są konieczne do zarządzania czynnikami ryzyka ESHS i skutkami realizowanych robót. Takie Strategie Zarządzania i Plany Wdrażania łącznie tworzą *Plan Zarządzania Środowiskowego i Społecznego Wykonawcy (C-ESMP)*. C-ESMP zostanie zatwierdzony przed rozpoczęciem Robót.

Wykonawca, przy opracowaniu ww. dokumentów, uwzględni odpowiednie polityki operacyjne Banku Światowego dot. ochrony zdrowia, środowiska oraz zasad bezpieczeństwa. Dokumenty te przed wdrożeniem, muszą zostać zatwierdzone przez Inżyniera, który następnie także monitoruje ich prawidłową realizację. Wymóg opracowania i uzyskania akceptacji treści ww. dokumentów wskazano w szczególności w pozycjach 33, 37, 38, 45, 48, 52, 71 w tabeli w Zał. 1 do PZŚ.

6.15. SZCZEGÓLNE WYMAGANIA W ZAKRESIE POLITYK ESHS BANKU ŚWIATOWEGO (ASPEKTY ŚRODOWISKOWE, SPOŁECZNE, BHP)

Realizacja Zadania związana jest z potrzebą spełnienia szeregu wymagań z zakresu ESHS (aspekty środowiskowe, społeczne, BHP), które regulowane są przepisami krajowymi regulującymi kwestie ochrony środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy. Nad ich przestrzeganiem nadzór pełnią instytucje i organy państwa. W szczególności, w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy, organy państwowej inspekcji sanitarnej oraz państwowej inspekcji pracy upoważnione są do kontrolowania działań przedsiębiorców, w tym na placach budów. Niemniej, z uwagi na wysoką wagę przykładanym wymaganiom ESHS przez Bank Światowy, warunki kontraktów dofinansowanych z pożyczki Banku Światowego nakładają obowiązki w zakresie zapewnienia wdrożenia obowiązujących przepisów. Szczególna uwaga dotyczy takich zagadnień jak:

- Ochrona osób młodocianych zatrudnionych przy realizacji Kontraktu,
- Wyeliminowanie niewłaściwych form zachowania osób zatrudnionych przy realizacji Kontraktu (w tym molestowania seksualnego i mobbingu),
- Zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób zatrudnionych przy realizacji Kontraktu, w tym zapewnienie wymaganych prawem służb BHP,
- Zapewnienia właściwych warunków socjalnych i warunków zatrudnienia pracownikom zatrudnionym przy realizacji Kontraktu (w tym sprawiedliwych warunków płacy).

Poniżej przedstawiono listę zagadnień w formie wymagań dla Wykonawcy, związane z politykami ESHS BŚ. Należy podkreślić, że wymagania i warunki w zakresie ESHS określone wobec Wykonawcy i jego pracowników obowiązują również podwykonawców Wykonawcy i ich pracowników lub podwykonawców.

- Wykonawca przeprowadzi szkolenia i wdroży program podnoszenia świadomości w zakresie przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu i mobbingowi. Działania te będą prowadzone w trakcie całego okresu obowiązywania Kontraktu w tym okres zgłaszania wad przynajmniej co drugi miesiąc. Będą one mieć formę kampanii informacyjnych, edukacyjnych i uświadamiających.
- Wykonawca natychmiast poinformuje Konsultanta o wszystkich przypadkach zgłoszonych i podejrzeniach dotyczących molestowania seksualnego i mobbingu.
- Wykonawca poinformuje wszystkie osoby zatrudnione na budowie o możliwości składania skarg na warunki pracy i płacy oraz doręczy ulotkę informacyjną z niezbędnymi informacjami dotyczącymi zgłaszania skarg i wniosków, w której zapewni o braku reperkusji dla osoby zgłaszającej problem. Treść ulotki zostanie uzgodniona z Konsultantem.
- Wykonawca poinformuje Konsultanta o wszystkich zdarzeniach wypadkowych z udziałem pracowników oraz osób postronnych zgodnie z przedstawioną procedurą przekazaną przez Konsultanta. Wykonawca w przypadku zaistnienia zdarzenia wypadkowego podejmie wszelkie działania, do których został zobligowany obowiązującymi przepisami prawa między innymi takimi jak Prawo Budowlane oraz Kodeks Pracy.
- Wykonawca zapewni równouprawnienie w wynagrodzeniu dla pracowników wykonujących tą samą pracę nie biorąc pod uwagę płci, orientacji seksualnej ani wieku ponadto osoby zatrudnione na Kontrakcie nie będą prześladowane oraz dyskryminowane ze względu na płeć, orientację seksualną oraz wiek.
- Wykonawca stosownie do możliwości i warunków oraz polskich przepisów Kodeksu Pracy, zaspokoi bytowe i socjalne potrzeby pracowników w miejscu pracy.
- Wykonawca jest zobowiązany ułatwić pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- Wykonawca może zatrudnić tylko takiego pracownika młodocianego, który ukończył 15 lat, ukończył co najmniej ośmioletnią szkołę podstawową i przedstawił świadectwo lekarskie stwierdzające, że praca danego rodzaju nie zagraża jego zdrowiu.
- Wykonawca zatrudni specjalistę ds. BHP, posiadającego kwalifikacje i doświadczenie zawodowe zgodne z polskimi przepisami prawa pracy.

W związku z powyższym, w tabeli działań łagodzących w załączniku 1 do PZŚ (poz. 71 – 80), zawarto szczegółowe warunki obowiązujące Wykonawcę robót, objęte obowiązkiem monitoringu i raportowania w okresie realizacji Zadania. Należy jednak podkreślić, iż Wykonawca ma obowiązek stosować i przestrzegać wszystkich zapisów Kodeksu Pracy oraz będzie postępował zgodnie z Kodeksem postępowania ESHS.

7. OPIS DZIAŁAŃ MONITORINGOWYCH

7.1. MONITORING ŚRODOWISKA W OKRESIE PROWADZENIA ROBÓT

W Załączniku 2 PZŚ podano zestaw działań z zakresu monitoringu, obowiązujących dla Wykonawcy Zadania. Działania te zostały opracowane na podstawie warunków zawartych w zgłoszeniu robót oraz obowiązujących decyzjach administracyjnych wydanych dla Zadania, z uzupełnieniem o dodatkowe warunki ustalone na etapie przygotowania PZŚ.

Działania monitoringowe wymienione w Załączniku 2 PZŚ w poz. 1 – 80, obejmują prowadzenie monitoringu wdrażania działań łagodzących wymienionych w Załączniku 1 do PZŚ. Działania monitoringowe wyszczególnione w Zał. 2 do PZŚ przyporządkowane są do poszczególnych grup działań w sposób wskazany w rozdz. 6.

Dodatkowo w poz. 81 – 84 określono wymagania dotyczące prowadzenia monitoringu środowiska w okresie realizacji Zadania. Natomiast w poz. 85 określono obowiązki w zakresie bieżących kontroli przestrzegania zasad zapisanych w dokumentach Wykonawcy, opracowanych dla potrzeby realizacji Zadania.

7.2. MONITORING ŚRODOWISKA W OKRESIE EKSPLOATACJI

Nie zachodzi konieczność prowadzenia monitoringu środowiskowego Zadania na etapie eksploatacji. Wdrożenie działań łagodzących zapewnia zmniejszenie skali, natężenia ew. negatywnych oddziaływań wyłącznie do czasu trwania robót.

8. KONSULTACJE SPOŁECZNE

8.1. KONSULTACJE SPOŁECZNE RAMOWEGO PLANU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM I SPRAWAMI SPOŁECZNYMI DLA POPDOW (2015)

Projekt dokumentu pt. *Ramowy Plan Zarządzania Środowiskiem i Sprawami Społecznymi (ESMF)* dla Projektu OPDOW (w tym dla Komponentu 1, obejmującego niniejsze Zadanie) podlegał procedurze konsultacji społecznych, prowadzonych zgodnie z polityką operacyjną Banku Światowego *OP 4.01*. Ich celem było umożliwienie zapoznania się społeczeństwa z treścią tego dokumentu oraz zapewnienie możliwości wniesienia ewentualnych uwag, zapytań i wniosków do jego treści.

Dokumentacja procesu konsultacji społecznych ww. dokumentu dostępna jest w serwisie internetowym Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły¹.

8.2. KONSULTACJE SPOŁECZNE NA ETAPIE PROCEDUR ŚRODOWISKOWYCH DLA ZADANIA

Dla przedmiotowego Zadania, zgodnie z wymogami prawodawstwa krajowego, dokonano zgłoszenia prowadzenia działań, na podstawie art. 118 Ustawy – o ochronie przyrody, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. Zgodnie z przepisami Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska odmawia przyjęcia zgłoszenia i nakazuje uzyskanie decyzji o warunkach prowadzenia działań, w przypadku gdy realizacja zadania może naruszać przepisy dotyczące form ochrony przyrody lub obrębów ochronnych wyznaczonych na podstawie ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym oraz spowodować pogorszenie stanu środowiska, a w szczególności może znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów chronionych, naruszać zakazy w nich obowiązujące, lub znacząco negatywnie oddziaływać na siedliska przyrodnicze, chronione gatunki roślin, zwierząt lub grzybów, lub ich siedliska.

Jeżeli prowadzenie działań może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, wydając decyzję, w której nałożył obowiązek uzyskania decyzji o warunkach prowadzenia działań, stwierdza obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, w ramach której przeprowadza się postępowanie z udziałem społeczeństwa.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, po analizie informacji zawartych w przedłożonym zgłoszeniu, nie wniósł sprzeciwu do prowadzonych działań – zawiadomienie z dnia 29.03.2019 r., znak: WOPN-ON.670.47.2019.PW.

W związku z powyższym, realizacja Zadania nie wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która prowadzona jest z udziałem społeczeństwa.

---

¹ Na stronie: http://www.odrapcu.pl/popdow_dokumenty_RPZSiSS.html.

8.3. KONSULTACJE SPOŁECZNE PZŚ

Projekt niniejszego dokumentu podlega procedurze konsultacji społecznych prowadzonych zgodnie z politykami operacyjnymi Banku Światowego (*OP 4.01*).

Po opracowaniu projektu dokumentu PZŚ jego wersję elektroniczną wywiesza się na publicznie dostępnych stronach internetowych, a wersję papierową wyklada do wglądu zainteresowanych. Szczegółowe informacje o możliwości zapoznania się z tym dokumentem oraz możliwości wnoszenia wniosków i uwag (wraz ze wskazaniem szczegółowych danych do kontaktu (adres e-mail, adres miejsca, w którym można zapoznać się z projektem dokumentu, godziny urzędowania, numer telefonu) podaje się do publicznej wiadomości w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych podmiotu realizującego Zadanie będące tematem PZŚ. Po okresie trwającego 10 dni roboczych upublicznienia dokumentu organizowane jest spotkanie dla osób zainteresowanych, na którym odbywa się prezentacja projektu PZŚ, a następnie dyskusja dotycząca wszelkich kwestii środowiskowych związanych z realizacją Zadania. Na spotkaniu tym odczytuje się również wszystkie zgłoszone wcześniej (mailowo, telefonicznie) pytania i uwagi oraz odpowiedzi. W trakcie spotkania zbierane są również pytania i uwagi uczestników. Jeżeli odpowiedź wymaga czasu, wówczas zapisywane są dane kontaktowe osoby i odpowiedź w ciągu 7 dni przesyłana jest mailem lub listownie. Ze spotkania sporządza się protokół i przesyła do Banku Światowego. Uwagi od społeczeństwa, które wymagają uwzględnienia, wprowadza się do dokumentu PZŚ i przygotowuje jego wersję finalną. PZŚ w tej postaci jest również przesyłany do Banku Światowego w celu uzyskania klauzuli akceptacji, tzw. „no objection”.

Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu procedury upublicznienia dokumentu.

9. STRUKTURA ORGANIZACYJNA WDRAŻANIA PZŚ

Zadanie będące przedmiotem niniejszego PZŚ realizowane jest w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły (patrz rozdział 2.1), współfinansowanego ze środków Banku Światowego. W związku z powyższym struktura nadzoru nad wdrażaniem PZŚ musi odpowiadać zarówno przepisom prawa polskiego, jak i wymaganiom Banku Światowego.

9.1. BIURO KOORDYNACJI PROJEKTU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY (BKP OPDOW)

Za całościową koordynację wdrażania poszczególnych PZŚ w ramach Projektu odpowiada Biuro Koordynacji Projektu (BKP), będące obecnie jednostką budżetową podległą ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej.

Do zadań BKP OPDOW należy m.in.:

- współdziałanie z właściwymi ministerstwami, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie oraz innymi organami administracji rządowej i samorządowej związanymi z realizacją Projektu OPDOW;
- koordynacja działań poszczególnych Jednostek Wdrażania Projektu oraz wspieranie tych jednostek w zakresie realizacji PZŚ;
- monitorowanie i ocena postępu realizacji PZŚ;
- bieżąca współpraca z Bankiem Światowym, w tym opracowywanie kwartalnych raportów z realizacji Projektu OPDOW.

9.2. JEDNOSTKA WDRAŻANIA PROJEKT (JWP) ORAZ JEDNOSTKA REALIZUJĄCA PROJEKT (JRP)

Podmiotem bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie PZŚ dla Zadania i monitorowanie postępów jego realizacji będzie Jednostka Wdrażania Projektu (JWP), czyli Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (PGW WP RZGW) w Szczecinie.

W związku z realizacją Projektu OPDOW w strukturze JWP wydzielona została Jednostka Realizująca Projekt (JRP), stanowiąca odrębną komórką organizacyjną i nadzorowaną przez Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Struktura taka jest przejrzysta i posiada bardzo wysoki usytuowany poziom decyzyjny, co zwiększa efektywność wdrażania Projektu. W ramach nadzoru nad wdrażaniem PZŚ, JRP wykonuje następujące zadania:

- monitorowanie postępu realizacji PZŚ;
- zarządzanie finansowe i prowadzenie rachunkowości;
- sporządzanie niezbędnych sprawozdań na potrzeby monitorowania realizacji PZŚ oraz koordynacji jego wykonania przez wszystkie służby zaangażowane w realizację PZŚ.

Zakres obowiązków pracowników JRP związanych z pełnieniem nadzoru nad wdrażaniem PZŚ przedstawia się następująco:

- kierowanie, koordynacja i nadzór nad realizacją PZŚ przez Konsultanta i Wykonawcę;
- bezpośredni nadzór nad prawidłową realizacją Zadania;
- współpraca z BKP;
- sprawowanie nadzoru administracyjnego i prawnego nad realizacją PZŚ;
- weryfikacja Raportów i sprawozdań z realizacji PZŚ przygotowywanych przez Konsultanta i Wykonawcę;
- sprawowanie nadzoru finansowego nad wdrażaniem PZŚ;
- nadzór nad prawidłowością stosowania procedur formalnych we wdrażaniu PZŚ, wynikających m.in. z wymogów Kontraktu, *Prawa budowlanego*, *Prawa ochrony środowiska* i innych stosownych decyzji administracyjnych i aktów prawnych.

9.3. KONSULTANT/INŻYNIER

Rolą Konsultanta/Inżyniera jest wsparcie JWP (PGW WP RZGW w Szczecinie) w skutecznym przeprowadzeniu całego procesu inwestycyjnego – od przygotowania przedsięwzięcia do jego rozliczenia.

Konsultant/Inżynier został wybrany przy zastosowaniu metody QCBS (Wybór na podstawie jakości i ceny), zgodnie z „Wytocznymi Wyboru i Zatrudniania Konsultantów przez Pożyczkobiorców Banku Światowego”. Konsultant/Inżynier zobowiązany jest do wykonywania nadzoru nad wdrażaniem PZŚ, zgodnie z zakresem określonym w kontrakcie Konsultanta/Inżyniera, który będzie obejmował m.in.:

- monitorowanie wdrażania PZŚ;
- monitorowanie działań Wykonawcy;
- sprawdzanie jakości wykonanych przez Wykonawcę robót;
- reprezentowanie Inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na realizację, przepisami z zakresu ochrony środowiska oraz zasadami wiedzy technicznej;
- nadzorowanie wszystkich zagadnień związanych z ochroną środowiska poprzez specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska oraz pozostały personel Inżyniera;
- stały monitoring prawidłowości wykonania działań łagodzących negatywne oddziaływanie na środowisko;
- przeprowadzenie dodatkowych badań w przypadku konieczności weryfikacji sprawozdań Wykonawcy;
- identyfikowanie problemów wynikających ze szkodliwego oddziaływania na środowisko realizacji prac budowlanych i przedstawianie propozycji rozwiązania tych problemów;
- sprawdzanie i odbiór wykonanych robót;

- potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad, a także, na żądanie Inwestora kontrolowanie rozliczeń budowy.

9.4. WYKONAWCY

W celu realizacji Kontraktu wyłoniony zostanie Wykonawca, który będzie odpowiedzialny za wdrożenie PZŚ. Do obowiązków Wykonawcy w tym zakresie należy:

- prowadzenie prac na zasadach określonych w PZŚ, zgodnie z warunkami kontraktowymi i dokumentacją projektową oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wymogami decyzji administracyjnych wydanych dla Zadania;
- realizacja zaleceń Inżyniera (w tym specjalistów w zakresie nadzoru środowiska oraz inspektora nadzoru inwestorskiego) dotyczących wdrażania PZŚ;
- zapewnienie sporządzenia przed rozpoczęciem realizacji prac: Planu BIOZ, Planu gospodarki odpadami, Planu ochrony przeciwpowodziowej terenu budowy na czas prowadzenia robót, Procedury rozlewowej, Planu prac czerpalnych i Projektem Bezpiecznej Żeglugi oraz innych dokumentów wskazanych w PZŚ i warunkach kontraktowych;
- przedstawienie do akceptacji Inżyniera Kontraktu Kodeksu Postępowania ESHS oraz Strategii Zarządzania i Planów Wdrażania ESHS opisanych w dokumentacji przetargowej, część IdO 11.1 (h) opracowanych na etapie składania oferty i weryfikacja tych dokumentów w wyniku okresowych zaleceń Inżyniera Kontraktu;
- prowadzenie dokumentacji budowy;
- sporządzanie sprawozdań miesięcznych oraz raportów z przeglądów;
- przygotowanie sprawozdań dotyczących ochrony środowiska;
- wnioskowanie do Inwestora o zmiany w rozwiązaniach projektowych, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa realizacji robót budowlanych lub usprawnienia procesu budowy w zakresie dotyczącym wdrażania PZŚ.

10. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PZŚ ORAZ PROCEDURY RAPORTOWANIA

Wdrożenie PZŚ umożliwia stronom zaangażowanym w przygotowanie, realizację i nadzór Zadania:

- identyfikację różnych aspektów środowiskowych mających znaczący wpływ na stan środowiska, mogących rodzić skutki ekonomiczne, dzięki czemu mogą one być kontrolowane, korygowane, zmniejszane;
- korektę niekorzystnych następstw prowadzonych robót w trakcie realizacji z pożytkiem dla środowiska i wyników finansowych;
- określenie celów i zadań realizowanych w ramach przyjętej polityki środowiskowej, objętych PZŚ, które wymagają nakładów i przynoszą wymierne efekty;
- identyfikację i eliminację potencjalnych zagrożeń i awarii, zapobieganie i usuwanie skutków środowiskowych, które mogą być związane z nimi i pociągać za sobą, niewspółmierne do kosztów prewencyjnych straty;
- racjonalne wykorzystanie dóbr przyrody, przy minimalnych stratach środowiskowych i optymalnym generowaniu kosztów.

Ponadto realizacja zaleceń i działań wynikających z PZŚ, może zmniejszyć, a nawet eliminować ryzyko na Kontrakcie, w szczególności:

- ryzyka pomijania problematyki ochrony środowiska w procesie realizacji Zadania przez Wykonawcę;
- ryzyka eskalacji protestów lokalnego społeczeństwa na skutek nieprzestrzegania przez Wykonawcę zatwierdzonych przez Inżyniera technologii prowadzenia robót i procedur środowiskowych;
- ryzyka dodatkowych kar środowiskowych;
- ryzyka ponoszenia dodatkowych strat w środowisku.

Mając na uwadze ważność zagadnień określających uwarunkowania środowiskowe i społeczne przewiduje się następujące procedury wdrażania PZŚ:

- przed wybraniem Wykonawcy, Zamawiający złoży do Banku Światowego draft niniejszego PZŚ w celu zaopiniowania;
- następnie PZŚ zostanie poddany konsultacjom społecznym;
- po przeprowadzeniu konsultacji społecznych (i uzupełnieniu dokumentu o wyniki konsultacji), nastąpi uzupełnienie PZŚ i przekazanie wersji finalnej do zatwierdzenia przez Bank Światowy;
- po zatwierdzeniu PZŚ, przez Bank Światowy, dokument finalny zostanie włączony do dokumentacji przetargowej na wybór Wykonawcy;
- wszelkie działania Wykonawcy będą raportowane w regularnych odstępach czasu (co miesiąc), w wersji papierowej i elektronicznej, w aspekcie zobowiązań wynikających z PZŚ i innych dokumentów kontraktowych. Raporty te będą podlegały zatwierdzeniu przez Inżyniera i Zamawiającego.

Monitoring przyrodniczy w zakresie oddziaływania Zadania na środowisko polega m.in. na:

1. Kontroli wykonania robót budowlanych związanych z realizacją Zadania pod nadzorem zespołu przyrodników, powołanego przez Wykonawcę na okres realizacji Kontraktu.
2. Zespół przyrodników Wykonawcy realizuje działania obejmujące m.in.:
  - przegląd i bieżącą kontrolę terenu objętego Robotami przed ich rozpoczęciem oraz kontrole w trakcie realizacji prac wraz ze sporządzaniem odpowiednich raportów, stanowiących dokumentację prawidłowego wykonywania nadzoru przyrodniczego i jednocześnie informowania o należytych wdrażaniu działań łagodzących,
  - formułowanie i zgłaszanie do Inżyniera wniosków w zakresie potrzeby podjęcia działań łagodzących (wraz z ich realizacją) koniecznych do złagodzenia ewentualnych niekorzystnych skutków Zadania na siedliska przyrodnicze oraz gatunki fauny i flory, będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz podlegające ochronie prawnej (gatunkowej), niemożliwych do przewidzenia i/lub niedających się ujawnić na etapie ustalania warunków realizacji przedmiotowego Zadania. Działania mogą zostać wdrożone tylko po akceptacji Inżyniera,
  - uzyskanie w razie potrzeby, niezbędnych zezwoleń na odstępstwo od zakazów ochrony gatunkowej roślin, grzybów lub zwierząt na zasadach i w trybie określonym w Ustawie o ochronie przyrody,
  - prowadzenie sprawozdawczości w formie okresowych raportów.
3. W skład zespołu przyrodników Wykonawcy powoła specjalistów w następujących dziedzinach: ichtiolog, herpetolog, ornitolog, teriolog, botanik. Ww. specjaliści muszą mieć udokumentowane doświadczenie w tym zakresie oraz posiadać wykształcenie w dziedzinie biologii lub pokrewne.

Na etapie realizacji prac planuje się sporządzanie przez Wykonawcę zbiorczych raportów z monitoringu przyrodniczego, potwierdzonych przez specjalistów zespołu przyrodniczego zespołu Wykonawcy, zatwierdzanych przez nadzór przyrodniczy Inżyniera. Szczegółowy zakres raportu określi Inżynier (raport rozpoczęcia, okresowy – miesięczny, kwartalny, ad-hoc, zamknięcia), określi on również terminy ich wykonania.

System raportowania Projektu oparty będzie natomiast o raporty miesięczne przekazywane przez Wykonawców do JRP za pośrednictwem Inżyniera oraz raporty miesięczne Inżyniera. Jako część raportów miesięcznych lub jako odrębny dokument będą też przygotowywane miesięczne raporty z wdrażania PZŚ (Wykonawcy oraz Inżyniera). Na tej bazie będą również opracowywane zbiorcze, kwortalne raporty.

JWP przekazywać będzie do BKP raporty kwartalne w części dotyczącej realizowanych przez nie zadań. Będą one zawierać wymagany zestaw informacji i opisów umożliwiający przygotowanie raportu kwartalnego Projektu przez BKP. Ponadto szczególnie w przypadku problemów z wdrażaniem Zadania, BKP będzie oczekiwał od JRP przekazywania zestawień i danych w okresach miesięcznych.

Ustalono następujące procedury raportowania:

- 1) Raportowanie:
  - a) raporty (rozpoczęcia, miesięczny, kwartalny, końcowy), sprawozdanie do RDOŚ w Szczecinie sporządzone przez Wykonawcę robót,
  - b) przegląd raportów przez Inżyniera,
  - c) przedłożenie raportu do Zamawiającego (informacyjnie),
  - d) Przedłożenie sprawozdania do RDOŚ w Szczecinie przez Inżyniera,
  - e) przedłożenie raportu kwartalnego JWP do BKP.
- 2) Archiwizacja:
  - a) Wykonawca: 1 egzemplarz każdego raportu w wersji elektronicznej przez 5 lat od daty zakończenia Kontraktu,
  - b) Inżynier: 1 egzemplarz każdego raportu w wersji elektronicznej przez 5 lat od daty zakończenia Kontraktu,
  - c) Zamawiający: 1 egzemplarz każdego raportu w wersji elektronicznej przez 5 lat od daty zakończenia Kontraktu.
- 3) Ewaluacja – bieżąca ocena rezultatów realizacji planowanych działań wynikających z PZŚ. Bieżąca analiza dokumentacji (Raportów Wykonawcy) przez Inżyniera. Dostarczanie Zamawiającemu rzetelnych informacji z przebiegu procesu budowlanego ze szczególnym uwzględnieniem realizacji działań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko i zaleceń wynikających z decyzji środowiskowych.

BKP sporządza również, w odstępach kwartalnych, raporty przekazywane do Banku Światowego.

Planowana jest:

- ewaluacja *ex-ante*: Raport przed rozpoczęciem realizacji Kontraktu (Raport Inżyniera),
- ewaluacja bieżąca: Raporty kwartalne Inżyniera,
- ewaluacja *ex-post*:
  - ✓ Raport po zakończeniu realizacji Kontraktu (Raport końcowy z PZŚ sporządzane przez Wykonawcę i Inżyniera),
  - ✓ Raport z PZŚ po okresie zgłaszania wad sporządzany przez Inżyniera.

11. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

- 1) Podręcznik Operacyjny Projektu (POM) dla Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły. Biuro Koordynacji Projektu OPDOW. Wrocław, październik 2015.
- 2) Ramowy Plan Zarządzania Środowiskiem i Społeczeństwem dla Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły – dokument ostateczny. RZGW w Szczecinie, RZGW we Wrocławiu, RZGW w Krakowie, Lubuski ZMiUW w Zielonej Górze, Zachodniopomorski ZMiUW w Szczecinie, Świętokrzyski ZMiUW w Kielcach, Dolnośląski ZMiUW we Wrocławiu, Małopolski ZMiUW w Krakowie, Podkarpacki ZMiUW w Rzeszowie, IMiGW – Państwowy Instytut Badawczy. Kwiecień 2015.
- 3) Zawiadomienie o dokonaniu zgłoszenia działań oraz, że organ nie wnosi sprzeciwu do tego zgłoszenia dotyczącego refulacji urobku z dna przekopu Klucz – Ustowo (Skośnica) na długości ok. 2,7 km: Zawiadomienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29.03.2019 r., znak: WOPN-ON.670.47.2019.PW.
- 4) Zgłoszenie prowadzenia działań na podstawie art. 118 Ustawy o ochronie przyrody na prowadzenie działań polegających na refulacji urobku z dna przekopu Klucz – Ustowo (na długości ok. 2,7 km).
- 5) Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14.06.2019 r., znak: WOPN-OG.6401.02.134.2019.MK, WOPN-OG.6401.03.12.2019.MK, WOPN-OG.6401.04.11.2019.MK, WOPN-OG.6401.06.06.2019.MK, WOPN-OG.6400.71.2019.AJ. (zezwoleń na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do osobników chronionych gatunków zwierząt).
- 6) Pozwolenie wodnoprawne, udzielone Urzędowi Morskiemu w Szczecinie, regulujące funkcjonowanie pola refulacyjnego Mańków (decyzja Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, znak: WOŚ.II.7322.7.21.2015.WI z dnia 30.03.2016 r.).

12. LISTA ZAŁĄCZNIKÓW

- Załącznik 1. Plan działań łagodzących.
- Załącznik 2. Plan działań monitoringowych.
- Załącznik 3. Zestawienie krajowych aktów prawnych związanych z ochroną środowiska.
- Załącznik 4. Zawiadomienie o dokonaniu zgłoszenia działań oraz, że organ nie wnosi sprzeciwu do tego zgłoszenia dotyczącego refulacji urobku z dna przekopu Klucz – Ustowo (Skośnica) na długości ok. 2,7 km: Zawiadomienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29.03.2019 r., znak: WOPN-ON.670.47.2019.PW
- Załącznik 5. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14.06.2019 r., znak: WOPN-OG.6401.02.134.2019.MK, WOPN-OG.6401.03.12.2019.MK, WOPN-OG.6401.04.11.2019.MK, WOPN-OG.6401.06.06.2019.MK, WOPN-OG.6400.71.2019.AJ. zezwalająca na odstąpienie od zakazów obowiązujących w stosunku do osobników chronionych gatunków zwierząt, w związku z zamiarem przeprowadzenia działań polegających na refulacji urobku z dna przekopu Klucz – Ustowo.
- Załącznik 6a. Mapa z lokalizacją Zadania na tle obszarów chronionych (Natura 2000).
- Załącznik 6b. Mapa z lokalizacją Zadania na tle obszarów chronionych (rezerwaty, parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, użytki ekologiczne).
- Załącznik 6c. Mapa z lokalizacją Zadania na tle obrębów ochronnych dla ryb wskazanych w rozporządzeniu 10/99 Wojewody Zachodnio-pomorskiego z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie ustanowienia obrębów ochronnych na rzece Odrze, Odrze Zachodniej, Odrze Wschodniej, Regalicy i kanałach Międzyodrza (Dz.U. Woj. Zach. Nr 51, poz.749).
- Załącznik 7. Obszar wskazany do przeprowadzenia kontroli przyrodniczej bezpośredniego sąsiedztwa obszaru realizacji Zadania przed rozpoczęciem prac.
- Załącznik 8. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25.10.2018r. znak WOPN-ON.670.3.1.2018PW.IJ odnośnie stanowiska w sprawie braku konieczności pozyskania decyzji środowiskowej.
- Załącznik 9. Decyzja Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30.03.2016r., znak: WOŚ.II.7322.7.21.2015.WI. udzielająca pozwolenia wodnoprawnego Urzędowi Morskiemu w Szczecinie, dotyczącego eksploatacji pola refulacyjnego „Mańków”.
- Załącznik 10. Pismo Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.04.2018 r., znak: DBM.II.074.6.18. – zgoda na odkład urobku w ramach m.in. prac czerpalnych na torze wodnym Przekop Klucz – Ustowo.
- Załącznik 11. Informacja Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 16.11.2018r., znak: DOK.DOK3.9701.19.2018.US; PW-65427 o braku sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego.